

Berkovits & Károly

SZUBOTICA
EMAJ JOVIN TRG 8Telefonok
Kiszábról 8-58
Berkovits 6-10, 6-53

Berkovits & Károly

egyedőre 165 dinár
egy hónapra 65 dinárRegisztrált
szóban ssp. kifizés
szeged máj. napok

NAPILÓ

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. SZEPTEMBER 27.

PÉNTEK

263. SZÁM

Ujabb nehézségek merültek fel az angol-orsz tárgyalásokon Henderson és Dovgalevszki második tanácskozása

Londonból jelentik: Az angol-orsz diplomáciai viszony újrafelvételét célzó tárgyalások nehezen haladnak előre.

Henderson külügyminiszter szerdán újra tanácskozott Dovgalevszki párisi szovjetkövettel és ez a második találkozás körülbelül fél óra hosszát tartott. Hivatalos jelentést ezekről a tárgyalásokról

nem adtak ki, azonban a kiszivárgott hírek szerint a szerdai tanácskozásokon újabb nehézségek merültek fel, úgyhogy a harmadik találkozás időpontját meg sem állapították.

Ez természetesen még nem jelenti a tárgyalások megszakítását, hanem csak azt, hogy a következő találkozás időpontját csak később fogják megállapítani.

Schobertől várják Ausztria megmentését

Stájer nagyiparosok buktatták meg a Streeruwitz-kormányt — Valószínűleg szombaton választja meg a nemzeti tanács az új kormányt — Schober kormánya egyelőre nem terjeszti be az alkotmánymódosító javaslatot

Schober jobb és bal felé megvédi a rendet

Bécsből jelentik: Még soha senkit sem fogadott olyan kitörő és egységes örömmel a kormány élén az osztrák főváros lakossága, mint Schober rendőrfőnököt és szinte lidércnyomás alól lélekezett fel a Streeruwitz-kormány szerdán este bekövetkezett lemondása után. Az egész sajtó

Ausztria megmentőjét látja a kancellárrá designált Schober Jánosban.

Még az *Arbeiterzeitung*, amely a leghívobben fejezi ki a szociáldemokrata párt álláspontját, sem támadja esküdt ellenségét, Bécs eddigi rendőrfőnökét, hanem úgy leplezi a fordulaton érzett megdöbbenését, hogy nem fordul egyenesen Schober ellen, hanem minden haragját a polgári pártokra önti ki.

A szocialista párt lapjának hangja lényegesen megnyílt és azt írja, hogy még nem lehet tudni, mi lesz a rendőrfőnök politikája, milyen programmal jön.

Hangoztatja, hogy ha az új alakulás nem számol a dolgozó milliók létérdekével, akkor több mint nyolcszáz ezer szervezett munkás fog vele szembeállani.

ezt az erőt pedig megtörni nem lehet és 71 szociáldemokrata képviselő ellenállásán meg fog bízni az alkotmánymódosítás, ha a reform a munkásság ellen irányul.

Schober designált kancellár szerdán éjjel hosszú tárgyalásokat folytatott Vaugoin külügyminiszterrel, Wotawevall, a nagyméretű párt elnökeivel és Schönbauerrel, a Landbund elnökével. Ezek a tanácskozások a kormány megalakítására irányultak. Valószínű, hogy

a nemzeti tanács három többségi pártja egy-egy tagjával fogja magát képviseltetni az új Schober-kabinetben.

Több mint valószínű, hogy dr. Stama igazságügy-miniszter tagja marad a kormánynak és beavatott körökben úgy tudják, hogy a pénzügyi tárcát vagy maga Schober veszi át, vagy megnyeri pénzügyminiszternek Mosing-ot, a Bodenkredit Anstalt egyik igazgatóját, akit pénzügyi körökben tehetséges és erőskezű finanszírozásnak ismernek. Nyilvánvaló, hogy a pénzügyi tárca betöltése ezuttal minden eddigi esetnél fontosabb,

mert éppen a gazdasági viszonyok következtében bukkott meg a Streeruwitz-kormány, hiszen megrendült a bizalom Ausztria iránt a külföldön, a hitelekkel felmondták, a betétek egy részét a bankokból kivették és a sillingértékben elhelyezett tőkék egy részét külföldi valutákra váltották át.

Akik ismerik a politikai viszonyokat, biztosra veszik, hogy az új kormány a legszigorubb törvényesség

alapjára fog helyezkedni és szembe fog szállani minden erőszakkal, bármilyen oldalról jöjjön is az.

Az alkotmányreform tervét az új kormány egyelőre nem fogja a parlament elé terjeszteni, miután Schober előbb alaposan akarja tanulmányozni a javaslatot és akkor sem egyszerre fogja betervezni a reformokat, hanem külön-külön a köztársasági elnök jogkörének kihívásáról, a szövetségtanács szervezésének megváltoztatásáról, az alkotmányvédelmi törvények és a közigazgatási bíróság szervezetének módosításáról szóló javaslatokat.

Rendkívül érdekes hírek szivárogtak ki a válság kitörésének utolsó perceiről.

A hírtelen fordulat két stájerországi politikus műve,

akik a háttérben nagy befolyást gyakorolnak, de a nyilvánosság előtt kevéssé ismertek. Nyílt titok, hogy a Heimwehr és az Industriellenverband között szoros a kapcsolat.

Az osztrák iparosok szövetsége a szociáldemokraták nyomásának ellensúlyozására hír szerint anyagilag támogatja évek óta a Heimwehr-mozgalmat

és lehetővé tette a Heimwehr-szervezet tagjainak felruházását és felfegyverezését. Az Industriellenverband, amely leginkább érzi a gazdasági nyomást, politikai tekintetben két részre szakadt. Az alsóausztriai nagyiparosok a békés megegyezés hívei és szükség esetén attól sem riadnak vissza, hogy megegyezzenek a szocialistákkal. Elesen ellentétes a másik,

a stájerországi nagyiparosok csoportja, amely radikális megoldást követel.

Az utóbbi szárny és annak is különösen két politikusa idézte elő a Streeruwitz-kormány bukását, ami teljesen megielet a stájerországi nagyiparosok intencióinak. A két stájerországi politikus: dr. Binteley, Stájerország tartományi főnöke és Winkler tartományi tanácsos, akik szerda esti fellépésükkel kieroszakolták, hogy a pártszövetség hívja vissza képviselőjét, Schumy alkancellárt a kabinetből és ezáltal távolítsa el helyéről a kormányt.

A Heimwehr vasárnapi nagygyűlései már a Schober-kormánnyal fogják magukat szemben találni.

mert minden jel arra vall, hogy a válság gyors lefolyású lesz és a nemzeti tanács már a szombati ülésen meg fogja választani kancellárrá Schober rendőrfőnököt és miniszterterátsait.

A német szociáldemokrata párt lapja Schober kancellárságáról

Berlinből jelentik: A berlini lapok hasábos cikkekben számolnak be az osztrák kormányválságról. Igen

érdekes a német szociáldemokrata párt hivatalos lapjának, a *Vorwärts*-nek az állásfoglalása. A lap szerint a kormányválság megoldása minden megrázkódtatás nélkül fog végbemenni.

Ha meggondoljuk — írja a lap — hogy Schober bécsi rendőrfőnök tevékenysége mindenkor elsősorban arra irányult, hogy biztosítsa a rendet és nyugalmat, úgy arra a megállapításra kell jutnunk, hogy

Schober olyan kiváló tulajdonságokkal foglaltja el a kancellári székot, amelyeket majd nagy-szerűen kamatoztathat.

Ha a Heimwehr tudja, hogy erőszakos fellépése esetén szemben találja magát az egész rendőrséggel és katonasággal, akkor inkább a szavaknál marad és óvakodik fog a tettektől. Kérdés most már csak az,

vajjon bebizonyítja-e Schober, hogy nemcsak a felzavart munkástömegekkel szemben tud erélyes lenni, hanem minden oldallal szemben a törvény szigorú őre lesz.

Ez a kérdés nemcsak Ausztriát érdekli, hanem egész Európát és elsősorban Németországot is, miután az osztrák nép a német nép egyik része. Ausztriában félig-meddig német sors dől el.

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* szerint

Schoberre az a nagy és nehéz feladat vár, hogy mederbe szorítsa és elít adjon a Heimwehr-szervezetben megnyilvánuló népmozgalmak és biztosítsa az állam intézményének reformjával az ország belső békéjét.

A lap szerint Schober minden bizonytal szívós elszántsággal és eréllyel lát hozzá ehhez a munkához.

A kisantant-külügyminiszterek tanácskozása az osztrák eseményekről

Genéből jelentik: A Népszövetség ülészakának befejezésével kapcsolatban a kisantant külügyminiszterei által szerdán megtartott megbeszélés során aktuális politikai kérdésekkel is foglalkoztak. Ezek közül a legfontosabb és

a kisantantot e pillanatban legjobban érdeklő kérdés Ausztria belpolitikai helyzete, amelyről Benes külügyminiszter részletesen referált.

Hír szerint Benes nagyon nyugtalanítónak tartja az osztrák helyzetet és mind a három külügyminiszternek az a véleménye, hogy a kisantant államainak úgy a maguk, mint egész Európa szempontjából az ausztriai polgárháború lehetőségét az európai béke legnagyobb veszedelmének kell tekinteni.

Schober kancellárjelölt csütörtök délelőtti tanácskozást folytatott a többségi pártok mértékadó vezetőivel és megegyezett velük abban, hogy

a helyzet semmiféle halasztást nem tűr, hanem a legrövidebb időn belül meg kell oldani a válságot.

Schober azért helyez súlyt a válság gyors megoldására hogy a gazdasági élet sürgős követeléseinek eleget tessen és megnyugvás léphessen a hetek óta tartó izgalom helyébe, ezenkívül igen fontos az is, hogy a külföldön is helyreálljon a bizalom az osztrák gazdaság iránt.

Általános az a kívánság, hogy az új kormány már vasárnap hivatalban legyen, hogy a Heimwehr bécsi gyűléseinek és a szociáldemokraták Bécs környékén tervezett tiltott megmozdulásainak ellenőre legyen.

Schober szerdai tanácskozásán tájékoztatta a pártok vezetőit a személyi kérdésekre vonatkozólag is és annyi már bizonyos, hogy személyi kérdések nem fognak nagyobb nehézségeket okozni. Nagy feltűnést kelt Schobernek az az elhatározása, hogy Eiselberg egyetemi tanárt, a híres operatort szemelte ki a népjóléti miniszterium élére.

Dr. Steidle, a Heimwehr vezére, csütörtök délelőtti ellátogatott a parlamentbe, ahol a kérdések özőnével ostromolták meg a képviselőket, de Steidle kitért a válasz elől, azzal, hogy a mostani helyzetben részletesen nem nyilatkozhat, csupán annyit mondhat, hogy a megoldás őt nem lepte meg.

A fejlemények magukkal hozták Schober megválasztását és a Heimwehr számolt azzal a lehetőséggel, hogy Schober lesz az új kancellár.

A belpolitikai fordulat következtében a tőzsde megnyugodott

Tízmillió dinárt szavaztak meg a noviszadi színház építésére

A végleges tervek elkészítése ügyében újabb rendkívüli közgyűlés fog határozni

Noviszadról jelentik: A város képviselőtestülete esütörtökön délután dr. Borota Branislav polgármester elnökségével rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek napirendjén csak a színházépítés ügye szerepelt. A közgyűlés megnyitása után Klčin Predrag kultúratanácsnok beterjesztette a tanács javaslatát, amely szerint a tanács azt javasolja, hogy a színházépület terveinek végleges kidolgozásával Brasován Dragisa heogradi és Dugyverszki Lázár noviszadi építészeket bízzák meg és nekik a végleges tervek elkészítéséért 280.000 dinárt fizessenek. Indítványozta a tanács, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy az építkezés nem kerülhet többé tíz millió dinárnál. Ezután dr. Popovics Jęfta szólalt fel és ellenezte a tanács javaslatát, majd indítványozta, hogy a végleges tervek kidolgozásával egyedül Dugyverszki Lázár noviszadi építésmérnököt bízzák meg, aki, mint ismeretes, a tervpályázaton első díjat nyert.

Pavljovics Milán műszaki igazgatóhelyettes, képviselőtestületi tag, hosszabb beszédében foglalkozott a zsűri összehívásával és kifogásokkal, hogy az nem állt két harmadrészből szakértőkkel, mint ahogy azt az országos mérnökegyesület szabályzata előírja. A zsűriben csak Brasován Dragisa volt szakértő és a város nem hívta meg a zsűribe a városi építészeti bizottság egyik tagját sem. Hízártatta, hogy a tanács javaslatból hiányzik annak a megállapítása, hogy az előírt tíz millió dináros építkezési költségvetési összegben benne van-e a színpad berendezésének költsége is, amely egyedül két és fél millió dinárt tesz ki. Javasolta, hogy ha már Dugyverszki Lázár kapta a tervpályázaton az első díjat, akkor őt bízzák meg a végleges tervek elkészítésével is, de azért az összegért, amelyet a mérnöki egyesület tarifája előír. Ha Dugyverszki azt az összegért, vagyis 280.000 dinárért nem hajlandó a tervek elkészítését, bízzák meg annak elkészítésével a díjazott öt építész egyikét, de Brasován Dragisát ne, mert inkompatibilisnek tartja, hogy a zsűri egyik tagját bízzák meg a végleges tervek elkészítésével. Dr. Adamovich István a tanács javaslata mellett szólalt fel, Matics Milivoj mérnök szintén pártolta a tanács javaslatát, azzal a módosítással, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy a színházépítés a berendezéssel együtt nem kerülhet többé tíz millió dinárnál.

Mirkovics Glisa a javaslat ellen szólalt fel és azt mondta, hogy ne bizzanak meg addig senkit a végleges tervek elkészítésével, amíg a város kölesön után meg nem szerezte az építkezéshez szükséges összeget. Dr. Ilic Radusko hasonló szellemben szólalt fel és kijelentette, hogy mellette van ugyan a színházépítés tervének, de tartásuk be a szükségesség sorrendjébe és először a sokkal sürgősebb csatornázást és a vízvezeték építést ki és csak azután a színházat. Indítványozta, hogy az ügyet vegyék le a napirendről, mindaddig, amíg a városnak komoly kilátásai nem lesznek arra, hogy az építési költségeket kölesön után elő tudja teremteni. Dr. Aradzski Mita magáéval tette dr. Ilic Radusko álláspontját és kijelentette, hogy Noviszadon nincs elég iskola, előbb tehát iskolákat építsenek. Kérte, hogy az ügyet vegyék le a napirendről. Dr. Pavlasz Ignác felszólalásában kijelentette, hogy a legnagyobb áldozatok árán is fel kell építeni a színházat, mert szégyen, hogy a Vajdaság kulturaközpontjának nincs színháza.

Dr. Borota Branislav kérte a közgyűlést, hogy okvetlen döntsön ebben az ügyben, mert végleges tervek nélkül nem lehet tudni az építkezési költségek összegét és kölesönt sem lehet kapni. Dr. Matics Milivoj indítványozta, hogy az öt díjazott építész készítsen el ingyen a költségvetést és csak azután döntsön a végleges tervek elkészítéséről. Kívánatosnak tartotta azonban, hogy a végleges tervek elkészítőjének ne a mérnökegyesület tarifája szerint járó 280.000 dinárt, hanem hatázezer dinárt fizessenek. Bogdanovics Zsvorad magáéval tette Matics Milivoj indítványának első részét.

A polgármester ezután szavazásra tette fel a kérdést, hogy dr. Ilic és dr. Aradzski együttes indítványát fogadják-e el, amely az ügynek a napirendről való levételét javasolja, vagy pedig a tanács javaslatának első részét, amely szerint az építkezési költség összegét tíz millióban állapítják meg.

A közgyűlés szótöbbséggel elutasította dr. Ilic és dr. Aradzski indítványát és elfogadta a tanács javaslatának első részét, amely szerint a színház építésére tíz millió dinárt szavaznak meg. Ami a végleges tervek elkészítésének kérdését illeti, ebben az ügyben újabb rendkívüli közgyűlés fog határozni.

Parlamentarizmus a Mikádó országában

A japán képviselőknek van a legnagyobb fizetésük és a leghosszabb szabadságuk

Páris, szeptember hó.

A Rue Greuse 24. számú házában — a Place du Trocadère egy kis mellékutcájában — egészen véletlenül botlottam be a japán követségre és a házat nézegettem, az utcákat és embereket. Az egyik kapu alól sárgaaruc emberek léptek ki az utcára és a kapu keresztül az udvaron is sárgaaruc emberket láttam ácsorogni. A kapu fölött egy kis napraforgórészű címetábla jelezte, hogy ez a

Japanese Embassy

Érdekeltek egy japáni hivatal, hát bementem. Az udvaron már eszembe jutott, hogy mit kellene megkérdezni: »Beleavatkozik-e Japán, ha Oroszország és Kína között háború lesz?»

Aki külföldi államok követével már több ízben összekertült, az nagyon jól tudja, hogy diplomatáktól rendes választ kapni szinte lehetetlen. Mindig jobb valami tapasztalatlanabb titkárocskát előkeríteni, aki kapva kap az alkalmakon, hogy hazájáról beszélhessen.

— Van itt a követségen valaki? — kérdeztem a szolgát — aki beszél németül?

A szolga hevesített egy rózsaszínű fogadószobába. Míg az épület maga francia építmény, manzard-szerű eresztékekkel. A várószoba azonban már kimenetlenn japán stílus, ismeretlen fából egzotikus művészettel faragott butorok fölött sárkányrajzok csatálnak jatagános harcosokkal. A könyveken és a folyóiratokon hosszabban rőtít ákombákomok.

Az asztalon, egy fatálcában névjegyek. Mitsubisi, Banno Shoten, Tokiwa, Yusenkaisha, Okuragumi Jukoku, Nihonjinkai, Mitsui Souwa... csupa japán név.

Pár perc múlva egy még szebb és érdekesebb szalonba vezeték, ahova velem együtt lépett be egy nagyon kedves japán is.

Bemutatkozom, ő is megmondta a maga nevét. Egészen érthető tehát, hogy ma sem tudom, hogyan hívják. Japánosan beszélt a német nyelvet.

— A japán követség titkára nagyon boldog, hogy

egy messziről jött újságíró a szép Japán sora iránt érdeklődik és nagyon örülne, ha valamivel szolgálhatna.

— Kötve van a titkár ur abban, hogy mit mondhat, vagy pedig őszinte lesz a válaszokban?

— Ha megígéri, hogy a nevemet nem említi, akkor meg lesz elégedve a válaszokkal. Érdekl a politika? Érdekl a parlamenti élet? Érdekl a kormányválság? Most jöttem hazulról és ha a kormányválság óta két hónap elmúlt, azért az még friss hír lehet, mert hazánkkal most, a keleti zavarok miatt nagyon komplikált a postaösszeköttetés. A parlamenti életünk majdnem ugyanaz, mint a legtöbb európai államé. A miniszterelnök az alkotmány szerint Japánban is csak az uralkodónak felelős. Amíg az uralkodó bizik benne, addig biztos a pozíciója. Így volt ez évezredekden keresztül. Az öreg Mikádó azonban, aki nemrég meghalt, ezen a téren is új elveket hozott be a politikába. Azóta rendes szokás lett, hogy attól a minisztertől, akinek a parlament bizalmatlanságot szavaz, az uralkodó is visszavonja a megbízatást. Mindenesetre, a parlamentnek nálunk sokkal kevesebb a befolyása, mint más országokban. A japán parlament csak az év első négy hónapjában ülészik. Ez alatt a rövid négy hónap alatt nagyjából megállapodnak a kormányzás általános elveiben, megvitatják a kormány előző évi működését, a többi nyolc hónapban át pedig a parlamentnek szünete van. Ez alatt az idő alatt csak a kormányban van joga rendkívüli ülést összehívni.

— Mennyi fizetést kapnak akkor a képviselők — kérdeztem — ha nyolc hónapig vakációznak?

— Háromezer yent egy évre. (megfelel 75.000 dinárnak), helyesebben négy hónapra.

Egy hónapra tehát 18.750 dinár esik. Aligha van még egy ország, ahol ennyit fizetnek a képviselőnek. Ezzel szemben a negyvenhatmilliósnak néznek csak 466 képviselője és 406 szenátora van, akiket négy évenként választanak. Körülbelül minden 100.000 emberre jut egy szenátor és egy képviselő.

— És milyenek a pártviszonyok?

— Tavalyelőtt csak két párt volt a parlamentben. Volt egy kormánypárt, amit úgy hívtak, hogy seiyukai-barát, vagyis a kormány iránt barátságos párt és volt az ellenzék, a minseito párt min-nép seito-

barátja, vagyis a néppárt. Japánban ugyanis a kormánypártot a nép ellenségeként tekintik.

— Ezelőtt két évvel egy Tokonami nevű embert is beválasztották a parlamentbe. Ez a Tokonami összeszedte a két párt elégedetlenkedő elemeit és új pártot alakított belőlük. Ez az új párt azután annak adta a többséget, akinek jónak látta. Így a kormány állandóan Tokonamit csitítgatta, aki így az idők folyamán több tárcát is megszerzett a pártjának. Ő maga azonban sohasem vállalt miniszteri megbízatást. Amióta Tokonami bekerült a parlamentbe, Tanaka bárónak, az eddigi miniszterelnöknek a pozíciója napról-napra a legteljesebb bizonytalanságok között ingadozott. Mert nem kell azért azt hinni, hogy az alatt a nyolc hónap alatt, míg a parlament szünetel, a kormány felelőtlenül dolgozhat. A nyolc hónap alatt egy nagyon is szigorú és nagyon is skrupulózus szerv ellenőrzi a kormányzat működését: az úgynevezett Császári Titkos Tanács. Ez a kiszolgált politikusok és tudósok együttese és ha ez a tanács bizalmatlanságot szavaz a kormányban, akkor minden további nélkül megjelenik a császári rendelet, hogy az uralkodó a kormány lemondását a legkegyelmesebben elfogadni köteleztetett.

— Van egy érdekes oka annak, hogy Tanaka miniszterelnöknek menni kellett. Japán, amely minden európai és nemzetközi vonatkozásban mint egyenrangú fél szereme eljárni, hajszálát talált a nemrég elfogadott Kellog-paktumban. Ez a hajszál Kina volt. Amikor Ucsida gróf a Kellog-paktumot Párisban aláírta, senki sem gondolt arra Japánban, hogy ebben a szerződésben egyes pontok Kelet-Ázsiára is vonatkoznak. A ratifikálás idején tehát jobbnak látta Ucsida gróf hazájától messze lenni. A császári tanács javaslatára elfogadták ugyan a Kellog-szerződést, hogy a nemzetközi viszályokat elkerüljék, Japánban azonban nagy volt az elégedetlenség, amikor a Mikádó mint államfő a szerződést a nép nevében aláírta. Tanaka báró sohasem moshatja le magáról, hogy egy olyan szerződésbe vitte bele Japánt, amely Kínával szemben mindörökké megköti az országot.

— Japánnak jobb légkörre van szüksége. Ha a tengeri leszerelés kérdésében gyorsan nem történik valami, feltéve, hogy Japán tengeri hatalmát továbbra is biztosítani akarja, akkor a haditengerészet költségvetésére előirányzott évi 300 millió yent a duplájára kell felemleni. Erre pedig Japánnak most nincsen fedezetje. Ezért Japánnak most egy olyan kormányra volt szüksége, amelyet a liberális nemzetközi viszonylatban is rokonszenvesen fogadnak. Habár teljesen az történik, amit Tokonami pártja akar, a pártvezér most sem vett részt a kormányban, hanem Hamaguchinak engedte át a kabinetalakítást.

Késő este volt már, amikor a legfontosabb kérdéssel elfájtam.

— Hogy viselkedik Japán, ha a szovjet és Kína között mégis kitör a háború?

— Egyáltalában semmi okunk sincsen rá, hogy Kínával háborúba elegyedjünk. Ha volnának is igényeink, le kellett róluk mondanunk a Kellog-féle szerződésben.

Megköszöntem a nyilatkozatot, mire a titkár így válaszolt:

— A japán követség titkára végtelen boldog volt, hogy szolgálatára lehetett...

(—)

Zagrebi kommunisták az államvédelmi bíróság előtt

Egy egyetemi hallgató és egy nyomdász-lány a kommunista per vádlottjai

Az Avala jelenti Beogradból: Az államvédelmi állami bíróság október 7-ikére tűzte ki a főtárgyalást Dolics Ljubomir huszonháromeves boszanszkisamaci illetőségű zagrebi lakos, hőleszetteshallgató és Cvitan Katarina huszonöt éves fojnica illetőségű zagrebi lakos, nyomdai munkásnő ügyében. Dolicsot az ügyészség azzal vádolja, hogy

1. 1929-ben pontosabban meg nem határozható napon Zagrebben sapirográfiát terjesztés céljából különféle kommunista röpiratokat sokszorosított, amelyek tartalma az állami hatóságok elleni izgatás volt és a közrend megzavarását célozta, másoknak meggyőzésével arról, hogy a mostani politikai és szociális rendet büntény útján meg kell változtatni erőszakkal vagy terrorral. Ezeket a röpiratokat ismeretlen személyek Zagreb utcáin és a középületekben terjesztették is.

2. Tagja volt kommunista szervezeteknek és 1928 június végén Zenicára utazott, hogy horvát ifjúságot sejteteket szervezzen és agitáljon az ifjúság között. Magával vitt kommunista nyomtatványokat és résztvett egy politikai sejt harmadik összejövetelén, amelynek tagjai ismeretesek, valamint egy ifjúsági sejt negyedik ülésén, vagyis tagja tagja volt a kommunista propagandát fűző egyesületeknek és ezeket támogatta.

3. Egyidejűleg Kalugyeresics Szvetozár névze állította ki rendőri bejelentőlappját és ezzel hamis nevet használt.

Cvitan Katarinát az államügyész azzal vádolja, hogy 1929-ben Zagrebben Dolicsától átvett és magánál őrzött különböző anyagot, noha tudta, hogy azok különböző kommunista röpiratok sokszorosítására szolgálnak.

Az eltűnt Nueger francia repülő léggömbjét találták meg Zagreb mellett?

Azt hiszik, hogy a pilóta az Alpések felett esett ki a léggömb kosarából

Párisból jelentik: A lapok részletesen közlik azokat a zagrebi jelentéseket, amelyek szerint Zagreb határában egy léggömb szállt le. Ezeket a jelentéseket összefüggésbe hozzák azzal, hogy

a francia Aeroklubban még semmiféle hírt nem kaptak Nueger repülőéről, aki a legutóbbi léggömbverseny során eltűnt.

A szakértők azt hiszik, hogy Zagreb mellett Nueger

léggömbjét találták meg és úgy vélik, hogy a repülő valószínűleg az Alpések felett esett ki a léggömb kosarából.

miután a vérnyomok, amelyeket állítólag a léggömb kosarán láttak, a megérkezés előtt tízenyolc órával kerültek a kosárra. Lehetőségnek tartják azt is, hogy Nueger ejtőernyőt használva hagyta el a léggömböt.

Tukát újra jelölik a csehszlovák választásokon

A hivatalos lap közölte a kamara és szenátus feloszlatásáról szóló rendeletet

Prágából jelentik: A pártok határozata után *Masaryk* köztársasági elnök aláírta a parlament feloszlatásáról szóló rendeletet és szerdán

a hivatalos lap már közölte a kamara és szenátus feloszlatásáról szóló rendeletet.

A politikai pártok szerdán este már megkezdték a tanácskozásokat az új választásokkal kapcsolatban. Érdekes a szlovák néppárt határozata, amely többek közt kijelenti, hogy

a szlovák néppárt Tuka képviselőt, akinek hazaátulást öve Pozsonyban még folyik, a kassai kerületben listavezetőként fogja jelölni és kétségtelenné tartják, hogy Tukát meg is fogják választani.

A szlovák néppártból kizárt Juriga és Tomanek képviselőket, mint szláv néppárt veszik fel a választási harcot. A választási harc legközelebb már az egész vonalon megkezdődik.

Az egyházak világbékekonferenciája elutasította a bolgárok panaszát a jugoszláv-bolgár határcsúszások miatt

Irinej püspök nyilatkozik az egyházak békevilágszervezetének három fontos üléséről — A püspök Erfurtban németnyelvű és Avignonban francia prédikációt tartott

Novíszdról jelentik: Dr. *Csírics* Irinej, a tudós novíszdrói püspök és lelkes békebarát, egyetlen alkalmat nem mulaszt el, hogy az egyházak útján közelebb hozza a megvalósuláshoz a világbéke eszméjét. Évek óta a világ minden irányú egyházi kongresszusán részt vesz és nagyhatású beszédeivel valósággal apostolként harcol a világbéke eszméjéért.

Az egyházaknak Stockholmban tartott kongresszusán alakították meg azt a szervezetet, amely a világbékeért való munkát tűzte maga elé feladatul. Ennek a szervezetnek egyik kimagasló egyénisége Irinej püspök, aki legutóbb e szervezet három fontos konferenciáján vett részt, mindegyikben beszédeket mondott és terjedelmes jelentésekben számolt be a munka előrehaladásáról. A három megtartott értekezlet közül, különösen egyiknek van nagy jelentősége, amely az egyházak képviselőinek békéhez való munkáján kívül, már azért is nagyobb érdeklődésre tart számot, mert annak napirendjén egy Jugoszláviát közelítő érdeklődés szerepelt. A bolgárok ugyanis memorandummal fordultak a világbékeért harcoló egyházi szövetséghez, amelyben több bolgár-jugoszláv határcsúszást fejtettek szavá és csak Irinej püspök tapintatosságának és kifinomult diplomáciájának érzékének köszönhető, hogy ez a kérdés lekerült a konferencia napirendjéről, amit úgy semmi módon sem tartozott oda.

Irinej püspök szerdán délután érkezett vissza több, mint négyhetes távollétéről, amely idő alatt kizárólag ezeken az egyházi konferenciákon működött. A *Dacs-megyei Napló* munkatársa felkereste a püspököt, aki a három konferencia lefolyásáról a következőket mondta:

— Az egyházak stockholmi kongresszusán alakult meg az a szervezet, amely mindazokat az egyházakat egyesíti, amelyek a világbékeért kívánnak dolgozni. Ennek a világszervezetnek az elmúlt hetekben három fontosabb konferenciája volt, amelyek mindegyikén, mint a világszövetség jugoszláviai nemzeti delegációjának elnöke, én is résztvettem.

— Az első konferencia a kies fekvésű Engadinban, Maloján volt és ezen a konferencián az ugynevezett lausannei konferencia megbízásából dolgoztak az ott megjelent egyházak. Ennek a bizottságnak tulajdonképpen *Brent* newyorki anglikánus püspök volt az elnöke, de ez a rokonszenves és tudós főpap röviddel ez előtt Lausanneben meghalt és így a bizottság dr. *Temple* yorki anglikánus érseket választotta elnöknek, aki azonban megválasztásáról csak utóbb értesülhetett és így a bizottságban *Garvie* londoni protestáns püspök „principál” elnököt. A bizottságnak *Lord Sans* és *Sir Henry, S. Lunn* is tagjai, akik világiak, de közre akarnak működni az egyházak ezen munkájában. Mindkettő hatalmas szónoklataival tűnt fel. Igen érdekes volt az a bejelentés, hogy brit India három ural-

kodó vallása: az anglikánus, a metodista és a presbiterianus egyház egyesült. Hasonlóképpen egyesült a skótföldi protestáns állami egyház, a szabad protestáns egyházakkal. Az egyházak ezen egyesítése már a lausannei kongresszus viványára. Ezeknek az egyházaknak egységesítése még nem ment végbe dogmatikus formában, de már maga az elvi határozat nagy előrehaladást mutat a multtal szemben.

— A második konferencia Eisenachban, Németországban volt, a wartburgi vár alatt elterülő festői fekvésű kis német városban. Ez a konferencia viszont a stockholmi kongresszus megbízásából jött össze és a keresztény egyházak gyakorlati együttműködését van hivatva előbbrehozni. Ez a konferencia az egyházak együttműködését szociális téren fejleszt. A konferencián sok szó esett a Novíszdrón megtartott teológiai tanári kongresszusról, amelyről dr. *Deismann*, a németek tudós professzora terjesztett elő jelentést. Én is hosszabban jelentésembe számoltam be a teológiai tanári kongresszusról szerzett benyomásaimról, de legkiemelkedőbb dr. *Karl Ludwig Schmidt* jenei egyetemi tanár beszélt és a jelentések alapján az az egyhangú meggyőződés alakult ki, hogy a novíszdrói teológiai tanári kongresszus igen eredményes volt.

— Eisenachból az erfurti protestáns egyház meghívására Erfurtba mentem, ahol az ottani templomban egy istentisztelet keretében prédikációt tartottam, annak a szükségességéről, hogy az egyházak működésük közre a világbéke megteremtésében kifejtett, hogy az egyházak mozgalmainak az a célja, hogy az embereket egyesítsék. Az első nemzetközi munka a nemzetek egyesítésére a hábeli toronyban volt, ahol azt láttuk, hogy a torony, nehogy az emberek szétoszorodhassanak. Persze nem számoltak a legnagyobb nehézséggel, a nyelvkérdéssel és a munkát megakasztotta a nyelvzavar. Hogy miként fogjuk mi egymást megérteni, erre a sokféle nyelv mellett, csak egy alkalmas lehetőség van, egy olyan nyelvet találni, amelyet mindenki nyelvtan és szótár nélkül megért és ez a szeretet nyelve.

— A harmadik és a mi szempontunkból a legfontosabb ülés a francia Avignonban volt, amelyet megelőzőleg Párisban, az orosz templomban celebráltam misét, amelyen többek között *Kokovev*, az orosz cári uralom híres pénzügyminisztere is résztvett. Ezen a bizottsági ülésen *Sztevan* szófiai ortodox metropolita, a világszervezet bolgár nemzeti tanácsának elnöke, egy terjedelmes memorandumot nyújtott be a bizottsághoz, amelyben több panaszt sorol fel az ismeretes bolgár-jugoszláv határcsúszások ügyében. Ennek a memorandumnak másodpéldányát, mint a jugoszláv delegáció elnöke, megkaptam és mert láttam, hogy ez a beadvány politikai támadás ellenünk, olyan határcsúszásokat so-

Van neki, van neki, van neki, van,
Van neki, van neki, van neki, van,
Mi van neki?

Sába rádiója, Beyer hangszórója,
Van neki, van neki, van neki, van.
Ha nincs neki, majd megveszi,
Ád a Konrath, ha fizeti,
Kinek Sába rádiója nincsen,
Annak egy csepp esze nincsen, sincsen

rol fel, amelyeknek elbirálása nem az egyházak hatáskörébe tartozik, azt a felfogást képviseltem, hogy ez a kérdés nem tartozik az egyházak avignoni konferenciájára. Ilyen értelemben elmondott beszédem általános visszhangra talált és javaslatomra kimondta a bizottság, hogy a bolgár memorandum ügyében, a bolgár és jugoszláv delegációk közvetlen tanácskozásokat folytassanak. Ezek a közvetlen tanácskozások megis történtek. A mi delegációnknak még *Irineusz* szremszkiarlovcei püspöki vikárius, *Janics* Voja a volt miniszter és *Lukovics* arhimandrita voltak a tagjai. A tanácskozás több órán át tartott és sikerült *Sztevan* szófiai metropolitát álláspontunk helyességéről meggyőzni, mire a metropolita memorandumát a bizottságban visszavonta és ezáltal a két delegáció fogja a netán felmerülő vitás kérdéseket egymás között megbeszélni. A memorandum visszavonása nagy megkönnyebülést jelentett a bizottság összes tagjaira, mert ez a gyűlékony anyag kikapcsolódott a bizottság munkaköréből. Ennek a bizottságnak *Amundsen* dán püspök volt az elnöke és engem újból megválasztott a vezetőségbe.

— Avignontól száz kilométerre levő *Musée du Desere* helységben, ahol annakidején az üldözött hugenották elrejtőztek nagyszabású meeting volt, amelyen felkérésre francia nyelvű beszédet mondtam.

— Egy hónapig tartó, minden időmet lekötő fáradságos munka után tértem ide vissza, mert már itt újabb feladat és munka vár reám, néhány nap múlva megkezdődik a Szremszkiarlovceira egybehívott püspöki zsinat, amelyen részt kell vennem. **Mayor József**

Csehszlovákiai tolvajbandát fogtak el Mariborban

A négytagú banda kifosztotta egy csehszlovák város vasuti állomásának pénztárát és a zsákmánnyal a francia gyarmatokra akartak szökni

Ljubljanából jelentik: Veszedelmes csehszlovákiai tolvajbandát kerített kézre szerdán a maribori rendőrség.

Az Északcsehszlovákiában levő *Liberec* város vasuti állomásán a mult hét végén nagyarányú lopás történt. A tolvajok behatoltak a vasuti pénztár helyiségébe és onnan kétszázötvenezer csehkoronát loptak el. A rendőri nyomozás során megállapították, hogy a bűntényt egy szervezett tolvajbanda követte el, amelynek tagjai *Jubala* Frantisek, *Kotval* Josip, *Rigla* Antun és *Hicek* Josip libereci fiatalemberek voltak. Közülük *Jubala* és *Kotval* kereskedősegédek, *Rigla* és *Hicek* pedig magántisztviselők. Kiderült az is, hogy a tolvajok, akik tervszerűen készültek a lopásra, jóelőre külföldi utelvelekkel látták el magukat és Jugoszlávia felé szöktek.

A csehszlovák hatóságok nyomban értesítették erről a körülményről a jugoszláv határrendőrséget, amely megállapította, hogy a tolvajok, akik érvényes utelvelekkel rendelkeztek, az értesítés vételekor már átlépték a jugoszláv határt. Értesítették az esetről a maribori rendőrséget is, amelynek detektívjei szerdán a késő délutáni órákban a kapott személyleírások alapján az egyik külvárosi kiskorcsmában felismerték és letartóztatták a csehszlovákiai tolvajokat.

A motorozás során a banda mindegyik tagjánál két-két vadonatúj töltőt revolvert, nagyszesszű csehszlovák-jugoszláv és amerikai valutát, továbbá több értékes ékszert találtak. Ez utóbbi leletből arra következtettek, hogy a bűnszövetkezet tagjainak lelkiismeretét a libereci vasuti pénztár kifosztásán kívül egyéb büncselekmények is terhelik.

Az elfogott pénztártolvajok kihallgatásuk alkalmával töredelmes beismerő vallomást tettek és elmondották, hogy a lopott pénzzel a francia gyarmatokra akartak szökni, hogy ott új életet kezdjenek.

A tolvajok kézrekerítéséről a maribori rendőrség távirati úton értesítette a csehszlovák hatóságokat, amelyek meg tették az intézkedéseket a banda kiadatasára.

A 186-os FEGYENC

Interju egy gyilkosságért tíz évi fegyházra ítélt és most kiszabadult szubotcái földművessel — Négyévi szibériai fogság után hazatért, rövidesen fegyházba került, ahol hat mesterséget tanult meg és most új életet akar kezdeni

Kétszer is meggondolja az ember a dolgot, mielőtt ilyen interjura szánja rá magát. Megkérdezni egy fegyházból visszatért embertől, aki az emberek előtt levelezelt bünéért, mit fog kezdeni abban az új és megváltozott életben, amelybe tíz lassanmúló nehéz és szomorú esztendő után ismét visszacséppent.

A gonosztevők utolsó szereplése a nyilvánosság előtt rendszerint a törvényszéki tárgyalás. Utána bezárul a kapu a bűnös mögött, egy-két napig talán még beszélnek róla, majd elfakul a kép, az esemény elenyészik a rohanó és új eseményeket felidéző időben. Jön a bűnhődés, amelyről már nem vesz tudomást a nyilvánosság, lepergenek az évek a fegyház falai között, a bűnös vézelek és ha szervezete kibírja a magány, a mozdulatlanság, a csend és egyhangúság szomorú napjait — kiszabadul.

A kiszabadulásról és az utána következő új korszakról már nem írnak az újságok. Dicskrét homály és a feledés hamuja takarja be a megtért bűnöst, aki ez alatt a jótékony lepel alatt megépiheti, ha akarja, az új élet útját. De ezt már kevesen látják és kevesen tudják.

A napokban visszatért Szubotcára egy ember, aki tíz évvel ezelőtt gyilkolt. Tíz évre ítélték és a büntetés most töltötte ki. Most hazajött feleségéhez és gyerekekhez új életet kezdeni.

A fegyenc

P. Istvánnak hívják és jó ideig tartott, amíg a Szegedi szőlőkben az épülő, új városnegyed szétszórt házesoportjai között rátaláltam a régi budárházra, amelyben P. István lakik a családjával. Szőlők, veteményes kertek, beépítetlen telkek és homokbuckák utvesztőjében jól eldugva a forgalmas vonalaktól és a zajtól: itt lakik a visszatért ember.

Itt nincsenek mindentudó szomszédok, csak mélyen hallgatószi fák és halott levelek a kitaposatlan utakon. Barátságatlan kutya vicсорította felém fogait, hangos utasására kinyúlt a budárház deszkaajtaja és egy asszony lépett ki az udvarra.

A fegyenc felesége.

Fejkendő, középkorú, fáradt és gyűrött asszony. Nagyon elcsodálkozott, hogy az urát kerestem s csak akkor lettek nyugodtabbak a vonásai, amikor megmondtam, hogy nem a rendőrség részéről jöttem, annak már semmi dolga nincs a bűnhődés útját megjárt emberrel.

A budárházban a sporhetban lobogott a rózsaláng, a lábasokban már főtt az ebéd. Az ember a tűzhely mellett állt, nyútt fekete kabátban és térdén tartott egy lencsöke kislányt, aki görcsösen ölelte át az apja nyakát, amikor meglátott.

Az apa és leánya. Mélyen megindító a kép. A gyerek nyolc, vagy kilencéves lehet, harmadik elemibe jár és kicsi pólyás baba volt, amikor a tatát elvitték a csendörök. Ő mit sem tud az egész dolgról és a szörnyű bűnről, tiszta gyermeki szívvel és szeretettel csing a hazatért apán, aki mielőtt a beszélgetés megkezdődne, kiküldi a kis Mariskát játszani.

— Ő semmiről se tud? — kérdeztem.

— Nem, nem tud semmit — válaszolt az apa és neki is, nekem is roppant kínos ez az egész beszélgetés. Régi sebeket tépni fel, régi vért frissíteni fel a kérdések nedvével, régi bünt bolygatni meg a szavak szignóval, fájdalmas és szomorú dolog. P. István nehezen értette meg, mit is akarok. Nem a régi esetet akarom kihámozni az idő mélységéből, hanem a jövő árnyait megriasztani és előcsillantani az élet látóhatárát.

Az asszony ijedten, izgatottan sűrű-forog körülöttnök. Olmos, nehéz csönd folyik szét a konyha-szobában, az ember lehajtja fejét és kutat a multban.

— Hát mit akar tudni az ur tulajdonképpen? — szólt meg.

P. István, a fegyenc valamikor erős, nagy darab ember lehetett. Most összetört, meghajlott, sápadt, mint aki fullasztó bányák mélyéből szállt fel. Onszinü, szomorú az arca. Szemei, mintha nagy távolságból néznének rám — és keresztül rajtam. Néha ideges rándulás, riadt, görcsös rezzenés szalad át rajta, mintha áramütés érné. A saját hangjától ijed meg, mert a hangja most lustán itt zsong körülöttnök és nem vész el a csöndben és a visszhangos börtönfalak között. Ahogy vissza-visszahull képzelete a multba, úgy riadozik és rezzen. Csak most eszmel rá, hogy szabad, itthon van és mehet, ahová akar. Bántja és feszélyezi, megrugja és fejbeköli az ennek az új helyzetnek idegenszerűsége és különös, bódító hangulata.

Lassan beszélni kezd és most érdekes dolgot figyelhet meg az ember. P. István elfelejtett beszélni. Küzd a nyelvvel és a szavakkal, nem jutnak eszébe a megfelelő szók és ha rájön, nem tudja logikusan összerakni őket. A beszélgetés végén bevallja, hogy tizenöt év alatt nem beszélt egyfolytában annyit, mint most egy óra leforgása alatt.

Fogságból börtönbe

Röviden összefoglalva így mondta el az előzményeket:

1914 decemberében a katonas volt és ugyanabban

a hónapban orosz fogságba került. Átélt a hadifogoly élet minden borzalmát. Szibériában elfagyott a keze és a lába. Dolgozott olombányában, vasutépítésnél negyven fokos hidegben és dermesztő szibériai szőben. Hosszu ideig gyökéren és vizen élt. Állati sorsban küzdött át közel négy évet, mi alatt semmit sem tudott a világról és családjáról. Egy szökési kísérlet alkalmával golyólt kapott a mellébe, amely fél tüdejét evitte. Csak roppant erős szervezete mentette meg.

1918-ban ott állt a kínai határon és sikerült bejutnia egy hajóra, amely már az első fogolytranszporttal hazahozta. Százkilométereket gyalogolt rongyokba burkolva, elcsigázva, éhesen, félőrülten.

Igy ért haza. Itthon zavarosak voltak a viszonyok, a városokban a forradalom vihara zugott és benne feléledt az életöszön. Kirobbant belőle négy átkozott esztendő szenvedése és a lebunkozott test kiabálni kezdett: élül akarok, levegőt, fényt és kenyeret...

Két társával együtt egy februári éjszakán pénzt akart szerezni. Halálosan megsebesítettek egy tanyai embert, hónapok multán elfogták őket és P. Istvánt tízévi fegyházra ítélték.

Négy fal között

P. István elmondja, hogy ő volt 186-os számu fegyenc. Mikor bevitték a mitrovicai fegyházba, egy évre az ítélet kihirdetése után, nem érzett semmit. Kábult, öntudatlan, szinte állatiasan közömbös volt. A fegyenczetben jól bánták vele, hamarosan beosztották a lakatos műhelybe, ahol hét és fél éven keresztül dolgozott.

— Most szakképzett lakatosmester, mi?

— Igen, az vagyok — válaszolja kis büszkeséggel a hangjában. — Irásom is van róla, üzletet is nyithatok, ha akarok. Szép dolgokat tudok csinálni...

Miniatűr rácsot szed elő a kofferjéből. Igazi remek, félévig csinálta rajta a parányi görbületek és a stilizált figurákat. A fegyenc-földművesből műlakatos lett. A fegyház mesterséget és megélhetést adott a kezébe, mielőtt az életbe kibocsátotta.

— De nem csak a lakatosmesterséget értem — jelenti ki — tudok egész csomó más szakmát: kárpitos, asztalos, kosárfőző, cipész, esztergályos... ezt mind kitanulmányoztam a börtönben.

Ezermester. Sorban megmutogatja a fegyházbeli emlékeit. Kis szőhabutor, amelyet a lányának hozott. Valódi remek, intarziával, elegáns hajlatokkal, szinte kiállítani való izléses modell. A kis diványban kicsi rugók és selyemkárpit rajta. A szekrényeken parányi taragások.

— Ilyen játéka egy gyereknek sincs a városban — mondja a 186-os és nagy osontos kezeivel óvatosan törölgeti meg a kis csecsebecsét. Büszke a munkájára és arra, hogy sok mesterséget tud.

— Melyik szakmában helyezkedik el?

— Amelyikben tudok — mondja és mosolyogva teszi hozzá: nem jövök zavarba kérem, ha egyikben nincs munka, megyek a másik szakba.

Maga csinálja a cipőit és esetleg egy ruhát is meg

— Maga lötöte le?

— Én is rálöttem, ők is, ki tudja melyik ölte meg, talán ezért nem végeztek ki bennünket, de pár hónap múlva már nem kerülhetünk volna el ezt a sorsot, mert statárlumot hirdettek ki.

Négy évi hadifogság, pár hónapi szabadság után újból fogoly lett. Közel tíz évre. Az a szibériai négy év azonban horzalmasabb volt ennél a tíznél. A büntetésből jó magaviseletéért és az amnesztiák folytán valamennyit elengedtek.

— A háboru áldorata vagyok, jó uram — mondja a visszatért fegyenc. — Egész életemben hecsülettel kerestem meg a kenyeremet, szerettem a földet és a munkát, volt már egy kis szőlőském is és akkor jött a háboru. Harmincötéves voltam, mikor kivitték a frontra, harminckilenc, mikor hazajöttem és most ötven.

A haja már ősz, legalább hatvanévesnek látszik. Tizenöt év úgy elszállt az életéből, hogy nem is volt urala magának. Most itt ül előttem frissen heretválva régi kabátjában, amely tizenöt évvel ezelőtt, pontosan talán az esküvőjén volt rajta először és utoljára. Azóta várt rá a sublót mélyén.

— Jó itthon, szabadon?

— Tudom is én, még nem szoktam meg, tetszik látni, idezsem, még bennem van a börtöni levegő és a börtöni élet. Kóvályog a fejem, ha házakat és embereket látok, ha láрма van. A vonaton mikor jöttem, rosszul is lettem.

Az asszony sirni kezd a spörhet mellett. Ezeket a részleteket ő is most hallja először, mert urala neki nem igen beszélt erről.

tud varrni.

Az élet nagy viharverésében megrokkant és megbűnhődött ember most nyugodt, megtszult hangon beszél. Valami öröm is meglengeti lényét a hangjában és P. István a földelturó parasztember valami különös elégedettséggel és boldogsággal regisztrálja, hogy iparos lett, mesterember, szakmunkás, aki pedig félig-meddig már ur az ő szemében.

A fegyencélet sok-sok emléket felidéző aprósága kerül elő a 186-os ládájából: finoman faragott figurinek, apró disztárgyak fából és vasból, fonott rámak, remekművi monogrammok, patent szerszámok, amelyekre a leendő műhelyben nagy szüksége lehet még a volt rabnak.

Egyik-másik tárgyon vésett dátum: 1924 szept. 6. Akkor lett kész az emlék és most a szabadult rab nehezen percepiáló agya belekapaszkodik a felvillanó képbe. Elmerengve néz maga elé, tul feleségén, rajtam és a falon és ottlátja magát a szürke darócbán, fején a kis sapkával a cella szük négyzetében, amint kinéz a rács apró kockáin a messzeség felé...

— Kivánczolt haza?

— Időnként szorongott valami, de később beletörődtem és észrevétlenül multak a napok.

— Gondolt rákésre?

— Melyik rab nem gondol rá, mikor csavarja a szívet a honvágy...

Igy mondja a »szívet a honvágy«. Neki is csavarta, különösen nyári hónapokban, amikor a hegyekről friss, édes szőlők szaladtak le és magukkal hozták a földek, erdők, vízek és vetések illatát.

Az asszony egyre csak szípig és törülgeti a könyveit, amelyek csurognak az arcán bele a jószagu paprikáskrumpliból...

A szabadulás

kint drága és nehéz a megélhetés, nem is kivánczunk kifelé...

Mikor aztán a 186-ossal közölték, hogy egy hónap múlva szabad lesz, felborult az élete. Pótló és fullasztó indulatok törtek fel a tompult lélekből és most nem is tudja szavakba önteni azokat az érzéseket, amelyek akkor feirázták.

A kinszenvedések hónapja volt a várakozás 30 napja. A rab, akit kerékbetört az örök egyformaság, az örökkévalónak látszó egy és ugyanaz, el se tudta képzelni, hogy ismét szabad lesz, járhat-kelhet kedve és akarata szerint.

Szeptember 4-ikén reggel a fegyencruha helyett azt a kopott, de a fegyházban szépen kiadusztált, sárga ruhát vette fel, amelyben elfogták. Évekig nem volt rajta és idegenül érezte magát benne. Ritkónak látta a napette sárga színt. Megheretválkozott, szépen megfésülködött és előkészítette a csomagjait.

Egész éjjel nem hunyta le a szemét, úgy állt az ágy szélén, mint egy alvajáró. Hajnalodott, meg-e egyszer megnézte, rendben vannak-e a holmijai. Nyolc órákor jelentkezett a fegyház igazgatójánál, aki még-e egyszer kikérdezte van-e valami panasza, vagy kívánsága. Azután kiadták azt a pénzt, amelyet munkájával keresett. Majdnem kétezer dínrt kapott ropogós bankégyekben. Az igazgató akkor ezeket mondta (a 186-os soha az életben nem fogja elfelejteni):

— Nézze István, maga most visszamegy a családjához. Nagy volt a bűne, de megszenvedett érte. Itt a pénze és értéktárgyai, itt az irás arról, hogy kiöltötte büntetését és szabad. Becsületen mesterséget tanult és ha erős lesz, újból becsületos ember válhat magából. Vigyázzon magára, vigyázzon családjára...

és tegye jóvá az élethen is, amit vétkezett. Mehet...
— Sirt?

— Sirtam uram, úgy sirtam, mint egy taknyos gyerek... Azután a folyosón összebekletem a hártáimmal, kezét fogtam velük, ellacsuztam az öröktől és szétesőttem közöttük egy pár százast. A főfelügyelő a kaput kiért, felírta mikor megy a vonatom és kitétt az uccára...

A tata hazajött

Idehaza nem is tudták pontosan mikor jön. Egyszer csak beállított a konyhába a nagy csomagokkal, mint egy vidéki nagybácsi.

— Én éppen mostam — mondja az asszony — Maris meg a szomszédban volt. Hamar szaladtam érte, hogy a tata hazajött. Szegény lelkem ő azt tudta, hogy az apja a háboruban van és mikor betoppan, csak nézte az apját, mondtam neki: — mond, hogy kezesközlöm, de szegény nem is tudott beszélni, hisz sose látta az apját...

— Örül, hogy itthon van az ember?
— Hogy örülök-e? Eleget nékülöztem — mondja az asszony. — Eleinte nyugtom nem volt, az ismerősök elkerültek és azt mondták, a gyilkos felesége, a gyereket is piszkálták az iskolában, hogy a te apád gyilkos, hányszor jött haza sírva és kérdezte igaz-e? Nem igaz kislányom — mondtam neki — a háboruban van a tata és ott muszáj gyilkolni, mert az parancs.

Később az üldözés elől ide költöztek, ahol nem ismerték egy öket, a kislányt pedig másik iskolába iratták és most már elfeledték az emberek az egész szomorú históriát.

Ujból az ember veszi át a szót, aki eddig ma-

gabamerülten hallgatott. Elmondja, hogy' robotott a vonat és nem mert az emberek szemébe nézni. Nagyon megháta, amit tett és minden vágya jóvátenni a bünt. A városra alig ismer rá, azt mondja megszépült, sőt csodás. Még senkivel sem beszélt, újság tizenötöve nem volt a kezében. Azt se tudja mi történt Európában, kik élnek és kik haltak meg. Boldogan meséli, hogy írni és olvasni is megtanult a fegyverházban.

— Hallott már a rádióról?
— Hallottam, de nem tudom, mi az és nem is látom olyant.

Próbálom neki magyarázni, de csak a fejét rázza, hiszi is nem is. A háboru előtt volt utoljára moziban, de nem tudja, mit játszottak. A Zepelinről se tud semmit és leginkább a sok automobilon csodálkozott el, amikor valamelyik délután bejött a városba.

Ez neki mind új, hihetetlen és szédítő. Nem is tudja a hirtelen rázúduló csodákat elméjével egyszerre felfogni és megérteni. A kislánya atánként meséli neki a világról. Tanitgatja a tatát, aki idegenül áll a világban, mint egy kis fiú a bazar csodái között...

Apuka nem tudja, hogy is végződött pontosan a háboru, se a leszerelési vajdasokról nem tud, nem ismeri a divatot, nem hallotta a modern zenét, nem látott modern dármat, se hónadrágos ifjakat, nem ismeri Brigita Helm-et, se a Novarrot, sőt azt se tudja, mit lehet kánni egy dinárért. Apuka kívül mozog még az időn és a téren és ott tart, ahol 1914 véres augusztusában abbahagyta...

A 186-os még egy hélig pihen és tanul, aztán megteszi az első lépést az új élethen: elindul dűldst keresni...

Szegedi Emil

A munkáspárt offenzívája a háboru és a gazdagok ellen

Macdonald pénteken utazik el Newyorkba

Londonból jelentik: A munkáspárt szeptember 30-án Brightonban összeülő évi kongresszusán a független munkáspárt javasolni fogja, hogy a parlamenti munkáspárt, valamint

a kormány a leghatározottabb és meg nem alkuvó háboruellenes politikát folytasson. Hangsúlyozzák, hogy mindennemű hadiköltségvetés megszavazása összeférhetetlen a szocialista elvekkel,

ezért a párt felszólítja a végrehatbizottságot, hogy egy éven belül dolgozzék ki messzenéző programot a háboruelleni szervezett ellenállás politikájának meg erősítésére. A független munkáspárt másik határozati

javaslatában felszólítja a kormányt, hogy mozdítsa elő teljes súlyával

az általános és egyenlő leszerelést.

A lefegyverzés mértéke ugyanolyan legyen, mint amilyet Németországgal szemben alkalmaztak.

A független munkáspárt sürgetni fogja ezenkívül a teljesebb osztályok adóterheinek legdrasztikusabb növelését is,

a szociálpolitikai kiadások bőkezűbb finanszírozása céljából.

Macdonald miniszterelnök péntek este utazik el Londonból Portsmouthba, hogy a Berengária fedélzetére szálljon. A Berengária szombat délben hagyja el Portsmouthot és indul el Newyork felé.

Kétéves továbbképző tantolyam lesz Szuboticán kereskedelmi és ipari segédek számára

A tanonciskolában meghosszabbították a beiratkozási határidőt

A szubotici ipari és kereskedelmi tanonciskolában a beiratkozásokat szombatig meghosszabbították, mert az igazgatóság megállapította, hogy mintegy száz iparos és kereskedő nem iratták be tanoncát az iskolába. Mintán az iskolatörvény módot nyújt arra, hogy az igazgatóság a beiratások határidejét három nappal meghosszabbítsa, szombatig még tovább folyik a tanoncok beiratása. Szombat után, azonban csak miniszteri engedéllyel lehet beírni a tanoncokat az iskolába.

Putnik József kereskedelmi akadémiai igazgató, aki egyben a tanonciskola igazgatója is, a Bácsmegeyi Napló munkatársának a következőképp nyilatkozott a tanonciskola munkaprogramjáról:

— Az ipari és kereskedelmi tanonciskolába eddig közel ezerkétszáz tanuló iratkozott be, de ez még nem teljes szám, mert a rendelkezésünkre álló hivatalos adatok szerint ennél több tanonc van Szuboticán. Arra fogunk törekedni, hogy a tanoncokat szekciókra osszuk és minden ipari és kereskedelmi ág külön osztályba járjon, hogy ezzel is megkönnyítsük a tanulók helyzetét. Eddig kereskedelmi, borbély, élelmiszeripari, acél, vas, bőr és női szekciót létesítettünk, de ez még nem végleges és az a szándékunk, hogy tízenkét szekciót állítsunk fel. Különös gondot fogunk fordítani a szaktananyag bevezetésére és ezeket a tárgyakat szakemberek fogják előadni. Az iparosoknak és a kereskedőknek is eleget akarunk tenni és pedig úgy, hogy a tanítás idejét olyan időpontban fogjuk megszabni, mikor a munkaadókak nem érinti érzékenyen a tanonc távolléte. Fontos újítás lesz a tanítási módszer gyökeres megváltoztatása. Mint említettem, nagy gondot akarunk fordítani a szaktanításra. Ezenkívül úgy határoztam, hogy elsősorban a kereskedelmi akadémia tanárai fogják előadni az iskolában és a többi betöltendő helyre elemi iskolai igazgatókat és idősebb tanárjelöl-

teket nevezünk ki tanerőknek. Ez semmiesetre sem akar a tanítóság ellen irányulni, de be akarom vezetni azt a régi és a többi városban még ma is fennálló rendszert, hogy a tanonciskolában elsősorban középiskolai tanárok tanítsanak. Képzett kereskedőket és iparosokat akarunk nevelni, olyanokat, akik nemcsak Szuboticán, hanem a fővárosban is megállják helyüket minden tekintetben. Hogy ipari életünket termékenyebbé, gazdagabbá tegyük, feltétlenül szükséges, hogy szellemileg erős és képzett ipari és kereskedelmi generációt neveljünk. Szuboticát illetően még csak egy nehézség van hátra, hogy feladatunknak száz százalékban megjelöljünk. Ez az iskola elhelyezésének kérdése. A tanonciskola eddig a Beogradszki-uton levő Szent Rókuszi elemi iskola épületében volt. Ez az épület igen alkalmatlannak bizonyult a fiatal tanoncok részére, mert nagyon messze van az. Az ipari iskolaszék kérte, hogy a preparandia épületében levő földszinti helyiségeket adják át a tanonciskola részére délutánokra, amikor ott nincs tanítás. A női tanonciskolát a kereskedelmi akadémia helyiségében fogjuk elhelyezni. A tanonciskolának ebben az évben előreláthatólag harminchat osztály lesz, tehát ugyanannyi, mint a szubotici főgimnáziumnak.

Putnik igazgató egyben kimelte, hogy a szubotici ipartestület igen sokat tett abban az irányban, hogy a munkaadók minél előbb irassák be tanoncaikat a tanonciskolába. Az ipartestület támogatásával a tanulóknak kilencven százaléka már beiratkozott és remélhető, hogy szombatig a további tíz százalékot is beiratják. Kijelentette végül Putnik igazgató, hogy még ebben az iskolai évben egy másik tervet is meg akar valósítani. Ez nem a tanoncokra, hanem a kereskedelmi és ipari ifjuságra, a segédekre vonatkozik. A terv szerint kétéves kereskedelmi iskolát akarnak ré-

szükre felállítani, ahol minden irányban kapnának képzést. Különös figyelmet fognak fordítani az idegen nyelvek elsajátítására.

Ebben a kereskedelmi iskolában természetesen esti előadásokat tartanak. Az igazgató a legközelebbi napokban érintkezésbe fog lépni a Lloyd-dal, mert csak ennek támogatásával lehet megvalósítani ezt a tervet.

Dráma a teherkocsiban

Összeszukkálták, guszbakötötték és ledobták a robogó vonatról unokahugukat a bosszuálló legények

Beogradból jelentik: Szerdára virradó éjjel a Mladonovac-Lajkovac közötti vasútvonalon az egyik tehervonatban rejtélyes bűntény következett el. Protics Szilvó és Protics Mihajló a Csacsak melletti Gucska községből való legények borzalmasan összeszukkálták, guszbakötötték, majd ledobták a robogó vonatról unokahugukat, Dragicevic Zsivka tizennyolcéves gusca leányt. A leány súlyos sérülései ellenére sem halt meg, a töltések mentén reggelre kelve rátaláltak és kórházba szállították.

Protics Szilvó és Protics Mihajló, a következő állomáson, amikor ki akartak lopódnni a teherkocsiból a vonatkísérő személyzet egyik tagja észrevette és miután gyanusnak találta a két embert, utánuk kiáltott, hogy álljanak meg. A két Protics futásnak eredt, de a vasutasok elfogták őket és a csendőrszere szállították, ahol a vallatás során beismerték, hogy unokahugukat összekötötték és ledobták a robogó vonatról.

A két Protics-testvér a napokban rábeszélte Dragicevic Zsivkát, hogy utazzon velük Beogradba, ahol a leány bátyja dolgozik. Zsivka, aki már amugyis régen szerette volna meglátogatni bátyját, beleegyezett és utrakelt unokafivérével. Amikor a fővárosba érkeztek, nyomban a Dragicevic-fiu keresésére indultak, azonban sehoh sem tudták megtalálni annak ellenére sem, hogy egész nap szaladgáltak a városban. A címét nem tudták és a leány legutóbbi munkahelyén sem tudták felvilágosítást adni arról, hogy hol van.

Este volt már, amikor az egyik Protics-testvér azt indítványozta Zsivkának, hogy miután ugyem találják a bátyját, ne töltsenek itt több időt, hanem még az esti vonattal Lajkovácon és Mladonovácon keresztül utazzanak haza. Késő éjjel érkeztek Mladonovára, ahol megtudták, hogy a személyvonat, amely tovább viszi őket, csak reggel indul. A Protics-testvérek erre aziránt kezdtek érdeklődni az állomáson, hogy nincsen-e egy tehervonat, amely még éjszaka elindul. Azt a választ kapták, hogy indul ugyan tehervonat a kért irányban, de azon a vasúti szabályzatok értelmében nem utazhatnak. Protics Mihajló rábeszélésére egy őrizetlen pillanatban mégis felsurrantak az egyik üres vagonba.

Amint a vonat a nyílt pályán már meglehetősen nagy sebességgel haladt, a két fivér hirtelen rárohant a gyanútan leányra és földrepertertek. Mihajló több kézzel ütötte rajta, majd a magukkal hozott zsinaglegel kezét-lábát szorosán összekötötték és ledobták a kocsiból.

A legények abban a hiedelemben voltak, hogy az eszméletlen és több sebből vérző leány már meghalt, amikor ledobták a töltésen és a legnagyobb meglepetéssel értesültek arról, hogy Zsivka még él és kórházban ápolják.

— Ha tudtam volna, hogy még nem halt meg, még egy párszor beleszurtam volna — mondta Mihajló.

Amikor a csendőrszert megkérdezte tőlük, hogy voltaképpen miért követték el a gyilkossági kísérletet Mihajló így válaszolt:

— Én bizony magam sem tudom. Engem Szilvó beszélt rá.

Hát neked Szilvó mi bajod volt azzal a szegény leánnyal, fordult most a másik fivérhez a csendőrszert.

A legény egy pillanatig hallgatott, majd folytott hangon így válaszolt:

— Megszégyenített az egész falu szemlélőitára és most bosszut akartam állni rajta.

Arról, hogy Zsivka mivel szégyenítette, egyelőre még nem volt hajlandó felvilágosítást adni.

Protics Szilvó kihallgatása további folyamán elmondta, hogy már hat hónap óta tervezte, hogy bosszút áll Zsivkán. Terveibe Mihajló is beavatta, aki hajlandónak mutatkozott arra, hogy segítségére lesz. Tervszerűen esaltak el Beogradba, noha tudták, hogy Zsivka bátyja már nem dolgozik ott és tervszerűen vették rá a leányt arra is, hogy az esti vonattal utazzanak vissza, amelynek Mladonovácon nem volt azonnal csatlakozása. Tudták, hogy az éjszakai órákban tehervonatok indulnak és ez megfelelt céljaiknak, mert személykocsiban talán véghez sem tudták volna vinni tetteiket.

A rejtélyes gyilkossági kísérlet hátterének felderítésére a nyomozást folytatják. Dragicevic Zsivka sérülései olyan súlyosak, hogy felgyógyulásában nem bíznak az orvosok.

A tiszazugi boszorkány

Portré a falu gyilkosáról

(Forrai rajzaival)

I.
Most, hogy már a gyereksírokat is bontogatják a tiszazugi temetőben, leutaztam megtekinteni én is az elátkozott falut, amelyben oly ritkán multak ki *természetes halálal* az emberek. A szolnoki pályaudvaron komor borzadályal sutogták a vasutasok: »exhumáció bizottsága. És a szomszédos fülkére mutatnak, amelyben hivatalos közegek ülnek. A tiszametri magyar községről sok szó esik az utóbbi időben. Híres, sőt hírhedt lett. Divatba jött, irnak róla és önkéntes expedíciók, magántársaságok rándulnak le »kórsétára« a gyilkos faluba, amely nem a boráról, nem a haláról, hanem a

tenger mellé mennek pihenni, selyemben és aranyban járatják a gyerekeiket. Mig a szegény parasztnak mi marad? Munka, robot, piszkos és sovány betevő falatok... Fazekasné nem állhatott az atyafiai elé új Dózsa Györgyként, hogy kapjanak kapára, kaszára atyafiai és gyerünk az ezerholdasok ellen. Megse hallgatták volna. Különb is a Jeanne d'Arc-i mentalitás nagyon távol fekszik a magyar néptől. Nem szereti a szoknyás harcosokat. (Hadakozzék csak otthon, a fejöke mellett.) Maradtak tehát az ugynevezett békés eszközök. A lassu, de biztos módszer, Fazekasné szisztémje: a légyapír. Alapos munkát végzett. Tiszazugi

halálozási statisztikájáról lett nevezetes. Ugy hulltak át a férjek, mint ősszel a legyek. A spártaiak a tarpéji szikláról lökték le a gyenge, vagy nyomorék gyermekeket. A tiszazugiak arzénal végeztek velük. De visszamenőleg is retusálták a szépséghibákat. A férj rokkanan tért vissza a háborúból, dolgozni nem tudott: a borban oldott légyapír hamar megszabadította a földi siralomháztól. A nagypapa öreg volt, ám szívós és hosszúéletű: a légyapír diadalmaskodott vasegészségre fölött. A sógor nagybácsi macakodott az örökség tekintetében: az arzén egykettőre elhallgattatta a skrupulusait... A komárasszony panaszkodott a gyerekáldás miatt: féladag légyapír visszaexpediálta a kis ártatlant a mennyek országába, címzett ismeretlen...

És mindeme borzalmak, sorozatos gyilkosságok mögött ott húzódott meg csendben, feltűnés nélkül, szinte szerény visszavonulóságban: Fazekas Gyuláné, a falusi bábaasszony. Élet és halál ura. Aki megakart menteni a falut az élszegényedéstől. A nyomortól. Hogy mindenkinek tyukocska fíjjön a fazekában...

II.

Róla akarok itt portré adni.

Elsősorban: ne tagadjuk meg tőle sem az objektívítást. Az eset maga olyan példátlan és egyedülálló, borzalmas és utálkozató, hogy nincs rá szükség még külön is fokozni. Bujtogatni ellene az olvasót.

Férfias lélek lakott ebben az asszonyban. Valami különös szervező erő, mániákus céltudatosság, amely nem válogatós az eszközeiben, nem tekint jobbra-balra, nem érzeleg, egycsenes tör a cél felé, akár a keménykezű politikusok. Ha nem tünne groteszknak, azt is mondhatnám: egy Bismarck. Szoknyában. A cégére — gólyamadár, pólyásbábal a csőrében — inkább csálek volt. Szegény gólyának nem sok keresnivalója akadt ebben az alig ezerkétszáz lelket számláló faluban. Mindjárt küldték is retur. Nem kellett a »szaporulat«. Hogy többen osztozzanak a pár holdas földön? A falunyi viskón? Az őskori matriarchátus törzsfőnöknői rendelkezettek ennyi erővel, ravaszszággal és rábeszélőképeséggel, mint Fazekasné. Szerették. Közbecsülésnek örvendett a faluban. Volt bíró is Tiszazugon. De valójában ez a szikkadt, csontos bábaasszony kormányozta a kis községet.

III.

Nem haszonlesésből tette. Nem pénzért! Néha bizony »ráfizetéssel« dolgozott. A légyapírt nem árulják ingyen. Itt már egy magasabb cél lebegett a szemek előtt: kikormányozni a kis falu hajóját a nyomorúság vizeiről. A szegénység nem bűn, de kellemetlen. Papolhatnak az urak, amit akarnak, mégis autón vágatnak, repülőgépen, motoron száguldanak, palotában laknak,

zugon — a községközi kimutatás szerint — az nőioltiz esztendőben alig huszonhárom lélekkel szaporodott a falu népessége. Ezek is valószínűleg véletlenül cseperedtek fel...

Ismételtem: ez a parasztasszonyba bujtatott Machiavelli nem csak anyagiakért tette el láb alól az embereket. Az ő kis államának, falujának a boldogságáért vemedett a légyapírhoz. Szentül hitte: elegendő erkölcsi alapot nyújt a tetteihez ez a nemesnek vélt cél. A logikája nem éppen egyedülálló. Láttá a háborút. Ott is a biztos halálba küldtek embereket. Miért? Az új generáció jelszavának ürügye alatt, százezreket, milliókat mészároltak le. Derék fiatalbereket, apákat! Nos ő legalább válogatott. Selejtezett. Csak a férjességét hullajtotta el, a bűndát, a munkára képtelen betegeket, akikről az orvos is lemondott, akik — így okozott — csak feleslegesen pusztították a kenyeret. Mellesleg szólva: így vélekedtek és vélekednek manapság is a barbár népek az öregekről. A Salamon-szigeeten nyilvános ünnepég keretében bunkózzák le az aggokat. Fazekasné arzénal oltotta ki az életük gyertyáját...

hosszú ideig. Ismerő jól a falubeli viszonyokat, tudta, hol türelmetlenkednek az örökség miatt, hol vannak családi perpatvarok, hol indult utnak egy új élet... Nagy uborkás üvegekben tartotta az itókáját, ezt a mérög-csapszékét, amelyből egyetlen korty elég volt, hogy az áldozat megtalálja a legrövidebb utat a másvilághoz.

Programját valóra is váltotta. A falu népe — már akik Fazekasné kegyelméből életben maradtak — szépen gazdagodott. Csak irnagnak maradt egyetlen koldus. Ez is valószínűleg annak köszönhető az életét, hogy övegy már vagy tizenöt éve. Ő temette el a feleségét. Ritka holló, direkt unikum Tiszazugon...

IV.

Ide is nagyon vág az a mondás, hogy a férfi tud meg mindent utóljára. Ezek a szegény kajlabajszu, kerges tenyerű parasztek, csak a halálos ágyukon eszméltek rá, hogy valami nincs rendben. Már amelyik. Akadnak, akik most visszaemlékeznek az egyik gazda kínos kimulására.

— Ordított, mint a veszett. — meséli a községi

irnok. — hogy segítség, megmérgezték! Gyilkosok! Az ágya mellett ott álltak a szomszédok és a bábaasszony is, aki a beteget »ápolta.« Kicsit kényelmetlenül érezték magukat, de a bába jószágon suttozta: »Pétrebeszél szegény. A láz elvette az eszét.«

És ebben maradtak. A jelenlévő férfiak közül senkinek se jutott eszébe meghallgatni a boldogtalan hal-

doklót. Csak csitították és bólogattak busa fejökkel. Bizony szomorú az, ha valakit megép a kór...

Igy pusztultak el ő is, amikor Fazekasné fekete könyvében rájuk került a sor.

Azt mondják, nőre nem lehet titkot bízni. A tiszazugi és nagyvívi asszonyok — a szomszéd községre is kiterjedt a bábaasszony hatalma — rácsófoltak erre a balhítre. Tüzes harapófogóval se lehetett volna kiszedni belőlük a titkot. Még véletlenül se szólták el magukat. Nincs az a maffia, Ku-kux-klan, velencei úzek, amely titoktartóbb lett volna náluknál.

V.

Boszorkány?

Szó sincs róla! Kedves, derék személynek ismerték mindenütt. A férfiak tiszteltetűdően megsüveglétek, mindenkihez akadt néhány jó szava, tanácsokat adott közsvény ellen, hektika ellen, gyógyfüveket és orvosságokat osztogatott.

Ma már persze nehéz szóra bírni ennek a megfélemlített, porig alázott, halálráműlt falunak az embereit. Magukbaroskadtan járnak, kelnek, szinte úgy surrannak tova a házak mentén, az utcára csak akkor jönnek ki, ha muszáj, a kaput rázárják, az ablakokat becsukják. Szegénykeznek. Ilyen csukág az ő községükön! Hogy felbolygatták a temetőt és sorra kaparják elő a halottakat. Az újságok velük vannak tele. Apjuk, testvérük: meggyilkolta. És az anyjuk: mérgezte!

Döbbenetes, iszonyu rémregény.

Nincs az a pokoli fantázia, amely ennél bestiálisabbat kifundálhatna. Egy falu, amelyben anyuk a lányaira hagyják a szűnyű titkát, a jelszót, amely megnyitja az utat a könnyebb boldoguláshoz, amely le-

egyszerűsíti a dolgokat és megszünteti a bizonytalanságot: arzén...

És ennek az infernális koncertnek a karmestere: a bábaasszony.

Az áldott jó lélek. Aki nem ártott seha a légynek se. (Sőt: elvonta tőlük a mérges papírt, amely eredetileg az ő életükre tört.) Meséli, hogy vasárnap délutánonként kiült a ház előtti padkára, köréje gyűltek a gyerkek és ő tanulságos történeteket adott elő. Valóságos kis magán-óvoda volt ez, még a felnőttek is szívesen hallgatták. Becsözte a kis lurkókat és azok a legteljesebb bizalommal közeledtek hozzá. Néha cukorral kínálta meg őket. De ettől nem rontották el a

gyomrocskájukat... Persze már elindultak a legendák. Fazekasné alakja felnőtt a fellegekig, szörnyeteg, bősorkány, vascsru bába, bírasi fogakkal, kigyókkal és csontvázakkal, aki mérget konyvaszt. Pedig nem igaz. A tiszazugiai tanuskodnak mellette, hogy a bábaaszony mennyire szerette például a madarakat. Galambokat tenyésztett és a galambok a tenyéréből ették a tiszta búzát — nem volt benne arzén — a vállára szálltak és tubékolnak neki! A szegényeket kisebb kölcsönökkel segítette. Legkedvesebb története, amit gyakran adott elő az álmélkodó gyerekeknek, az igazságos Mátyás király története volt. Mátyás áruházban ment a nép közé és orvosolta a bajaitkat...

Ki tudja, mire gondolt ilyenkor a tiszazugi bábaaszony?

Őrült rögeszméjében tán ő is küldetéknek hitte gyilkos misszióját, tán álmodta egyszer, hogy rá még nagy feladatok várnak. Elrontotta a gyomrát, jelenése volt és zavaros víziói ekkor fogantak halálos valóságá...

Mikor aztán rájöttek a titkára, megölte magát. Bátor, nyugodtan, akár a condottieri, a fanatikusok, akik az életüket tették fel ténnek és mivel a játszmát elvesztették: *fizettek*...

Tamás István

Felemelték az angol bankkamatlábát

Az angol jegybank rátaemelésének nagy hatása lesz a nemzetközi pénzügyben

Londonból jelentik: Az Angol Bank a bankrátát esztendőnkön öt és fél százalékról hat és fél százalékra emelte. Hónapok óta várták az egész világ pénzügyben a Bank of England rátaemelését, úgyhogy ez most sokholsem kelet meglepetést. Évről-évre nagyobb aranykiáramlások folytak Angliából, ami ellen egyetlen védekező eszközként a kamatdrágítás kínálkozott.

Ebben a pillanatban a hat és fél százalékos angol kamat nemzetközi hatását megítélni még nem lehet, de bizonyos, hogy az angol font iránt az egész világon fokozott érdeklődés nyilvánul meg. A nemzetközi pénzügyben figyelem most Németország felé fordul és azt figyelik, hogy a Reichsbank is emelje-e a rátát, ami a közeli napokban dől el. Ha a német rátaemelés bekövetkezik, azt a meglévő összefüggések alapján Ausztria is követi.

A szovjetkormány újabb jegyzéket intézett a nankingi kormányhoz

A nankingi kormány szerint sikerült a kínai lázadás terjedését megfékezni

Kovnából jelentik: Moszkvából érkezett jelentés szerint a szovjet külügyi népbiztossága a moszkvai német nagykövetség útján jegyzéket intézett a nankingi kormányhoz. Ebben a jegyzékben hivatkozással egy régebbi jegyzékére, követeli, hogy a kínai északi hadsereg kebelében alakult fehér csapatokat oszlassák fel. A jegyzék rámutat arra, hogy nemcsak ezeket a bandákat nem oszlatták fel, hanem a nankingi kormány hamis híreket is terjeszt a szovjet csapatoknak kínai területre történt betöréséről. A szovjetkormány ezért a nankingi kormányra hárítja a felelősséget a következményekért. A jegyzék végül közli, hogy a szovjetkormány a legteljesebb felhatalmazást adott *Blücher* hadseregparancsnoknak, hogy minden orosz föld elleni támadást a legnagyobb erővel verjen vissza.

Pekingből érkezett jelentések szerint a nankingi kormány hadügyminisztere értesítést kapott, hogy a kormánycsapatoknak sikerült a lázadás terjedését megakadályozni. Az értesítés szerint *San-Pat-Vay* lázadó tábornok csapatait, amelyeket benyomultak Honan tartományba, sikerült visszaverni.

Hazatért a fegyházból és a fia megölte

Borzalmas családi dráma egy szlavóniai községben

Oszjékről jelentik: Borzalmas gyilkosság történt az elmúlt napokban a szlavóniai klockosevi községben. *Dunics* Luka harmincegyéves gazdálkodó több fejszeapással agyonütötte édesapját, *Dunics* Pepot, aki csak a napokban tért haza a fegyházból, ahol tizenötlévi fegyházbüntetését töltötte le.

A község nagykozmájába a napokban egy véres ruhát, dult arcú ember rontott be, akiben a vendégek csak nehezen ismerték fel *Dunics* Lukát.

— *Megöttem az apámat!* — kiáltotta izgatottan. *Dunicsot*, amikor meggyőződtek arról, hogy igazat beszélt, nyomban letartóztatták és megindították a nyomozást az apagyilkosság hátterének felderítésére. *Dunics* Pepot, Luka édesapját, még tizenkilenc évvel ezelőtt ítélték el testvérgyilkosság miatt. A gaz-

dálkodó a közös birtok miatt veszett össze bátyjával és a veszekedés hevében agyonlőtte. A bíróság tizenötlévi súlyos börtönrre ítélte és a büntetése a napokban járt le. *Dunics* hazatért klockosevire és ivásnak adta magát. Emiatt Luka fiával gyakran összeveszett. Luka félt, hogy apja eltékozza a család kis vagyonkáját és gyakran hangoztatta, hogy meg fogja ölni az öreget, ha fel nem hagy tékozló életmódjával.

A kritikus napon az öreg gazdálkodó a szomszédos Kosko községben volt, ahol búzát adott el. A vásár után betért egy vendéglőbe és mulatni kezdett. Délután egy óra tájban érkezett haza erősen ittas állapotban. A behozott ember belekötött fiatalabbik fiába. Szimáha, aki az udvaron állt. A fiú kést rántott és nekírohant apjának, az ereje teljében levő ember azonban kiesavarta Szima kezéből a kést és földreterve a fiát, fojtogatni kezdte. Ekkor lépett be az udvarba Luka. Amikor meglátta a földön humpergő embereket, felkapott egy fejszét és szaladt a fiú felé. *Dunics* Pepot a fejszeapások nyomában megölték. A gyilkos fiú ekkor véresen kiröhant az utcára és egyenesen a nagykozmájába szaladt, ahol a esendőrk később letartóztatták.

TÖZSDE

Zürich, szept. 26. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.31, London 25.155, Newyork 518.65, Brüsszel 72.10, Milánó 27.1475, Madrid 76.75, Amszterdam 208.125, Berlin 123.55, Bécs 72.95, Szófia 3.755, Prága 15.37, Varsó 58.15, Budapest 90.49, Bukarest 3.0775.

Zagreb, szept. 26. (Zárlat.) Páris 221.58—223.58, London 275.31—276.11, Newyork 56.62—56.92, Zürich 10.9440—10.9740, Milánó 296.50—298.50, Amszterdam 22.80.50 áru, Berlin 1352.50—1355.50, Bécs 797.92—800.12, Prága 168.04—168.84, Budapest 990.28—993.28.

Szombori terménytőzsde, szept. 26. Ujbuza bácskai vasut 182.50—187.50, ujozs bácskai vasut 145—155, ujab bácskai vasut 145—150, újrapa takarmányi 62—63 kg. 125—130, tavaszi 65—66 kg. 155—160, baranyai 66—67 kg. 175—180, tengeri morzsolt 140—145, bab 450—470. Lisztek: 0gg és 0g 290—295, kettes 265—285, ötös 240—250, hatos 220—230, hetes 190—200, nyolcas 130—140, korpa finom 100—105. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 26. Buza bácskai 77 kilós 192.50—195, bácskai 78 kilós 194—196, Bega-hajó 78 kilós 198—202, szerémi 77 kilós 182.50—187.50, árpa bácskai 63—64 kilós 125—127.50, szerémi 63—64 kilós 125—127.50, zab bácskai 147.50—152.50, szerémi 147.50—152.50, tengeri bácskai 150—155, bánáti 150—155, szerémi 150—155. liszt 0g és 0g 290—300, 2-es sz. 270—280, 5-ös sz. 245—255, 6-os sz. 220—230, 7-es sz. 180—190, 8-as sz. 120—130, korpa bácskai jutazásokban 105—110, szerémi jutazásokban 105—100, bánáti jutazásokban 105—110, bab bácskai fehér: 2%-os 460—470, szerémi fehér 2%-os 460—470. Irányzat: változatlan. Forgalom: 149.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 26. Határidőüzlet: Buza októberre 21.08—21.36, zárlat 21.33—21.35, márciusra 23.74—23.95, zárlat 23.93—23.94, májusra 24.62—24.88, zárlat 24.86—24.98. Rozs októberre 15.08—15.86, zárlat 15.86—15.81, márciusra 18.10—18.31, zárlat 18.30—18.31, májusra 18.70. Tengeri májusra 17.20—17.55, zárlat 17.47—17.48. Készárúpiac: buza 21.19—21.85, rozs 15.30—15.40, takarmányárpa 15.75—17, sörárpa 18.50—22, köles 11.50—12.50, repce 50—52, tengeri 18.75—19, zab 13.25—15.50, korpa 11—11.25. Irányzat: barátságos.

Chicago terménytőzsde, szept. 26. Középarfolyamok (zárójében az előző napi zárlat): Buza szeptember (128) 129 hétnyolcad, december (134.375) 136 háromnyolcad, március (140) 142 egyegyed. Tengeri szeptember 99 hétnyolcad, december (96.75) 97 és fél, március (101.50) 102 hétnyolcad. Z. b. szeptember (51.375), december (53.25), március (56). Rozs december (108) 108 és fél.

Winnipezi terménytőzsde, szept. 26. Középarfolyamok: Buza október (143.25) 145 háromnegyed, december (141.625) 147, május (150.625) 153.

Liverpooli terménytőzsde, szept. 26. (Zárlat.) Buza október (8 sh 9 és fél d) 9 sh 0 egyegyed d, december (9 sh 3 d) 9 sh 5 hétnyolcad d, március (9 sh 2 d) 10 sh 0 hétnyolcad d, május (10 sh 0 hétnyolcad d) 10 sh 3 hétnyolcad d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a mai állása a következő: *Duna*: Apatin 156 (—4), Pakluka 96 (—2), Noviszad 54 (—3), Zemun 40 (—2), Orsava 86 (—5). *Dráva*: Maribor 50 (—20), Oszjék 40 (—4). *Száva*: Zagreb 116 (—24), Mitrovica 92 (—8), Sabac 32 (—5), Beograd 24. *Tisza*: Becsej 100 (—4), Títel 65 (—1).

HIREK

— **Öfelsége Alekszandar király könnyebb hülésben megbetegedett.** Az Avala jelenti Beogradból: Öfelsége a király csütörtök délelőtt kilenc órákor visszavért Beogradba, könnyebb meghűlése miatt félbeszakítva beljeli tartózkodását. Orvosi tanácsára Öfelsége néhány napig nem fogja elhagyni a szobát.

— **A földművelésügyi miniszter Vrnjaska Banjában.** Az Avala jelenti Beogradból: dr. Franges Ottó földművelésügyi miniszter csütörtök délelőtt elutazott Vrnjaska Banjára, hol néhány napig fog tartózkodni pihenés és gyógykezelés céljából.

— **A vasutasszövetségek küldöttsége a közlekedési miniszternél.** Az Avala jelenti Beogradból: Radivojević Laza közlekedési miniszter csütörtökön fogadta az egyesült vasutas szövetségek küldöttségét, amelyben képviselve voltak az összes vasutagazgató-ságok. A küldöttség a miniszternek javaslatokat tett a vasutas pragmatikára vonatkozólag és heterjesztette a munkásszabályrendeletéről szóló tervezetét. A küldöttséget Lapesević Dragisa vezette. Radivojević Laza közlekedési miniszter kijelentette a küldöttségnek, hogy át fogja tanulmányozni a javaslatokat és ankétot fog összehívni, hogy a szövetség javaslatát lényegesen eltérnek a miniszterium által kidolgozott javaslatoktól. Egyben a szarajevói szövetség megígérte a miniszter kérésére, hogy a szekció-munkások számára hiteket fog jóváhagyni.

— **Szolgabírói áthelyezés.** Sztaribecsejéről jelentik: A beogradi tartomány főispánja Budisin Trivo sztaribecseji tiszteletbeli szolgabírókat hasonló minőségben Panesevóra helyezte át.

— **A munkaadó kamarák részt akarnak venni az állami egyedáruságokról szóló törvény kidolgozásában.** Az Avala jelenti Beogradból: A beogradi iparoskamara az ország összes munkaadókamaráinak képviselőiben bevánnal fordult a kereskedelmi és ipari miniszterhez és kérte, hogy tegye lehetővé nekik, hogy az állami egyedáruságról szóló új törvény kidolgozásában résztvehessenek.

— **A vámtarifa revíziója.** Az Avala jelenti Beogradból: A kereskedelmi és ipari miniszterium felszólította az iparoskamarát, hogy tegyen javaslatot a vámtarifa módosítására vonatkozólag. A kamara a javaslat kidolgozásával főtíkárat, Dosztanics Márkót bízta meg.

— **A görög miniszterelnök látogatást tesz Beogradban.** Az Avala jelenti Beogradból: Beavatott helyről nyert értesüléseink szerint Venizelos görög miniszterelnök európai körutjáról visszatérőben látogatást tesz Beogradban is. A görög miniszterelnök látogatását október 6-ikára várják Beogradban és az egynapos ottartózkodása alatt Venizelos találkozni fog Zsivkovic Petar miniszterelnökkel, majd egyenesen Athénbe utazik.

— **A jugoszláv-bolgár tárgyalások harmadik napja.** Beogradból jelenti az Avala: A Pirothan tanácskozó jugoszláv-bolgár delegációk csütörtökön megállapodtak a rendőri határmenti intézkedésekről szóló szabályzat végleges megszövegezésében. Ezt a szabályzat mindkét részről alá is írták és már életbe is lépett. Délután a ketősbirtokosokról szóló szabályzat tárgyalását kezdték meg.

— **Nincs kilátás kompromisszumra a Maticánál.** Noviszadról jelentik: A Matica két frakciója között kompromisszumos tárgyalások indultak. Ezek a tárgyalások azonban nem kecsegtetnek a megegyezés reményével és a legközelebbi közgyűlés elé a Matica tagjai körében nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Vukics Ferenc főjegyző képviseli Szubotícát Grgur püspök szpliti szobrának leleplezésénél.** Szplitben, mint jelentették, Öfelsége Alekszandar király jelenlétében fogják vasárnap leleplezni Grgur knini püspök életnagysága szobrát, amelyet Mestrovics Iván, a világhírű jugoszláv szobrászművész készített a püspök halálának ezredik évfordulójára. Az ünnepségre Szubotica város is meghívót kapott és a városi tanács határozata értelmében Szubotica várost Vukics Ferenc főjegyző fogja képviselni az ünnepségen és a város nevében babérkoszorút helyez el a szobor talapzatára.

— **Uj pénzügyi főszemlész Szubotícán.** A pénzügyminiszter Drobac Simon pénzügyértisztet főszemlési minőségben Szubotícára helyezte át. A főszemlész csütörtökön foglalta el hivatalát.

— **November 15-ikén lépnek életbe a munkávédelmi és munkásbiztosítási törvények.** Az Avala jelenti Beogradból: A beogradi iparoskamara az ország összes munkaadókamaráinak nevében beadványt intézett a szociálpolitikai miniszterhez, amelyben kérte, hogy a munkávédelmi törvény, a munkásbiztosítási törvény és a munkafelügyelőségről szóló törvények életbeléptetését halasszák el. Drinkovic Máté szociálpolitikai miniszter a törvények életbeléptetésének határidőjét november 15-ikére halasztotta és erről értesítette a kamarat.

— **Ujabb orkán fenyegeti Floridát.** Newyorkból jelentik: Florida keleti részét újabb veszedelem fenyegeti. A Bahama szigetek felől borzalmas erejű orkán közeledését jelezték, amely valószínűleg Miaminál éri el a floridai partokat. A lakosság körében tekintettel a legutóbbi borzalmas orkánra, valóságos pánik keletkezett. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek és több községet kiűritettek. Ezekben a községekben csak a férfiak maradtak, hogy az állatállományt megvépsék. A házak ajtóit és ablakait bedeszkázták. A falvakban mentőállomásokat állítottak fel.

— **Nagy bankfuzió készül Németországban.** Berlinből jelentik: Nagy bankfuzió van kilátásban, amelyre vonatkozólag a tárgyalások már folynak. Arról van szó, hogy a Deutsche Bank és a Disconto Gesellschaft lépnek fuzióra és ebben az esetben százmillió márkával felemelik a részvényüket is.

— **Halálra ítélték az ungvári gyilkos tisztviselőt.** Ungvárról jelentik: Az ungvári hadbírócsütörtökön hirdette ki az ítéletet Belaba István tisztviselő büntetésében. A tárgyaláson drámai jelenetek folytak le Paplik alezredes kihallgatása alkalmával. Az alezredes követelte, hogy szembesítsék felesége gyilkosával és amikor a szembesítésre sor került, a vádlott remegve jelentette ki, hogy vallomását fenntartja, de azután összeesett és úgy kellett kivinni a tereméből. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után a gyilkost köztöltési halálra ítélté.

— **Előléptetett pénzügyigazgatóság tisztviselő.** A pénzügyminiszter Vukicevics Bozsidar szuboticei pénzügyigazgatósági tisztviselőt adóellenőrre léptette elő a második kategória, negyedik fizetési osztály második csoportjába. Vukicevics Bozsidar a szuboticei pénzügyigazgatóság egyik legképzettebb tisztviselője és előléptetését szorgalmas munkájával érdemelte ki.

— **Vesztegetési vádat emeltek egy volt japán miniszter ellen.** Tokióból jelentik: Tanaka kormányának volt közlekedésügyi minisztere, Ogava ellen az ügyészség megvesztegetés gyanúja miatt vizsgálatot indított. Azzal vádolják a volt minisztert, hogy a vasúti engedélyek kiadása és a magánvasúti vonalak állami kisajátítása körül összesen körülbelül hatvan ezer angol fonttal megvesztegettek. Az ügy óriási szenzációt kelt Japánban, mert ez az első eset az országban, hogy egy volt miniszter vesztegetéssel vádolnak. Valószínű, hogy az ügy politikai hatása érezhető lesz a jövő év elején tartandó japán választásokon is.

— **A hír egy udvari kurir meggyilkolásáról.** Az Avala jelenti Beogradból: Fel vagyunk hatalmazva, hogy megcáfoljuk néhány lapnak azt a híret, hogy az S. H. S. királyság területén, a Bánáthban meggyilkoltak valami Szerdiesi nevű kapitányt, a Szerbek, Horvátok, Szlovének királyi udvarának állítólagos kurirját a román udvarhoz. Ez a hír légből kapott koholmány.

— **Uj egészségügyi előadó a sztaribecseji járásban.** A szociálpolitikai miniszter dr. Vurdelj Branko pancsevői orvost a sztaribecseji járás egészségügyi előadójává nevezte ki.

— **Tűz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Csütörtökön reggel nyolc órakor Fülöp Mihály Adamevics-telep II. 41. számú házában tűz ütött ki, amelyet a városi tűzoltóság csakhamar eloltott. A kár biztosítás útján megtérül.

— **Gazdát cserélt szentai gyógyszerár.** Szentáról jelentik: A szentai Szent Antal gyógyszerár gazdát cserélt. Tolovics Zvonimirtól megvette és szerdán átvette Huszágh László, dr. Huszágh Nándor ügyvéd fia.

— **Jugoszláv orvosok kirándulása Franciaországba és Angliába.** Beogradból jelentik: Az országos orvosszövetség negyven hazai orvos részvételével kirándulást rendez Párisba és Londonba. Az orvosok három hétig maradnak külföldön s ez idő alatt megtekinthetik Angliát, Franciaországot és Olaszországot valamennyi nevesebb higiéniai és közegészségügyi intézményét. A kiránduló csoport október 15-ikén indul Milánón keresztül Párisba.

— **A franciák elárverezik a háborúból megmaradt fegyvereket és löszereket.** Párisból jelentik: Október 11-én Párisban az állami árverési raktárban érdekes árverés zajlik le. Árverésre kerülnek a háborúból megmaradt régimintájú fegyverek, kardok és lövedékek. Az eladásra kerülő tárgyak a következők: 19.000 Winchester puská, 10.000 darab 1866-os mintájú fegyver, 50.000 kard és bajonett, továbbá tízmillió lövedék. Vásárló lehet minden francia állampolgár, vagy olyan idegen, akinek letelepedési engedélye van. A vásárlókat kötelezik, hogy a megvásárolt tárgyakat egy éven belül a belga határ felé kiszállítsák Franciaországból.

— **A spanyol tengerészeti miniszter megmentett egy matrózt.** Madridból jelentik: Cabo de Palos közelében most folytak le a spanyol flotta hadgyakorlatai. Hadgyakorlat közben a Jaime I. nevű cirkáló egyik matróza éppen kötélhágcsón mászott, amikor hirtelen megtántorodott, elvesztette egyensúlyát és már majdnem az erősen hullámzó tengerbe zuhant a hajóról. A közelében állt azonban a spanyol tengerészeti miniszter, aki észrevette a veszélyt, odarohant és még az utolsó pillanathban elkapta a leszédülő matróz testét. A matrózok lelkesen megéljendezték az életmentő minisztert

Összeült a keleti jóvátételi konferencia

Az értekezleten Ausztria, Magyarország és Bulgária meghívottjai is részt vesznek

Párisból jelentik: A keleti jóvátételek kérdésével foglalkozó bizottságot csütörtökön hívták össze első tanácskozásra.

A keleti jóvátételi konferencia ülésére meghívott kaptak az osztrák, magyar és bolgár megbízottak is.

A csütörtöki összejövetel csak megnyitó ülés volt, amelyen három albizottságot választottak. Egy-egy bizottság foglalkozik az osztrák, a magyar és a bolgár jóvátétel kérdésével. A delegációk vezetői csak a jövő héten kezdődő érdemleges tárgyalások során

fejtik ki álláspontjukat és természetesen számokról és összegekről is csak ezeken a tanácskozásokon lesz szó.

A konferencia angol titkára kijelentette, hogy a tárgyalások magánbeszélgetések formájában fognak lefolyni.

A tanácskozásokról jelentést készítenek és ezt a hágal konferencia elé terjesztik.

Valószínű, hogy a megbeszélésekről a nyilvánosságot csak azután tájékoztatják, amikor a jelentést már a hágal konferencia elé terjesztették.

LEGUJABB

Megalakult az új osztrák kormány

Schober kormányát a polgári pártok tizenöt főnyi többségével választotta meg a nemzetgyűlés

Bécsből jelentik: Dr. Schober kancellár csütörtökön a kora délutáni órákban befejezte az új kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalásokat és az új kormány a nemzetgyűlés csütörtök esti ülésén be is mutatkozott.

A nemzetgyűlés délután három óráig tartott. Gürtler, a nemzetgyűlés elnöke felolvasta a lemondott Streeruwitz kancellár levelét, amelyben az bejelenti az összkormány lemondását.

Ezután összeült a nemzetgyűlés főbizottsága és elhatározta, hogy dr. Schober előterjesztése alapján a következő kormánylistát terjeszti a nemzetgyűlés plénuma elé:

Szövetségi kancellár és külügyminiszter: Schober János readorfőnök.

Helyettes külügyminiszter és hadügyminiszter: Vaugoin Károly.

Igazságügyminiszter: Slama dr.

Népjelölti miniszter: Innitzer Tivadar dr. egyetemi tanár.

Földművelésügyi miniszter: Födermayer.

Kereskedelmi miniszter: Hainisch Mihály volt köztársasági elnök.

Tárcanélküli miniszter: Suby Vince.

A közoktatásügyi és pénzügyi tárca ideiglenes vezetését Schober kancellár vette át, aki

a közoktatásügyi tárca dr. Eiselsbergnek, a világhírű sebészprofesszornak, a pénzügyi tárca pedig Juch pénzügyminiszteri osztályfőnöknek tartja fenn.

Negyedhétkor ült össze ismét a nemzetgyűlés, amelyen a főbizottság nevében Seipel volt kancellár terjesztette be a főbizottság javaslatát a kormánylistáról. Az elnök elrendelte a szavazást. Összesen 153 szavazatot adtak le.

84 szavazat esett a főbizottság javaslatára, 69 szavazólap — a szociáldemokratáké — üres volt.

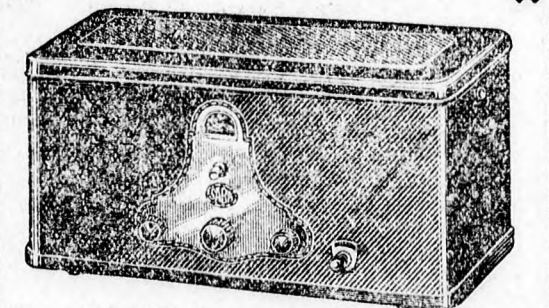
Ezzel az új Schober-kormányt a polgári pártok tizenöt főnyi többségével megválasztották.

Az ülés ezután nyomban véget ért.

RÁDIÓ

SABA-ÖKONOM

a legiőbb és igen olcsó rádiókészülék. Nagy teljesítmény, kevés üzemeltetés, egyszerű kezelés az előnyei.

Kapható:

Konrath D. D. Subotica

valamint összes fiókjai és képviselőitől

— **Megengedték a prágai Bohemia című lap jugoszláviai terjesztését.** Az Avala jelenti Beogradból: A belügyminiszter szeptember 23-ikán kelt rendeletével megengedte a Prágában német nyelven megjelenő Bohemia nevű újságnak az országba való behozatalát és terjesztését.

— **A noviszadi kereskedelmi akadémiát új igazgatója.** Noviszadról jelentik: Ófeléke Alekszandar király Milosevics Ljubát, a noviszadi kereskedelmi akadémiát tanárát az intézet igazgatójává nevezte ki.

— **Uj semmitészéki bíró.** Az Avala jelenti Beogradból: Ófeléke a király az igazságügyminiszter előterjesztésére a beogradi semmitészek bírájává nevezte ki Radovanovics Krszta kragujeváci törvényszéki elnököt.

— **Elkészültek az 1926—27. évre szóló szuboticei rokkant és kamarai adókievetések.** A szuboticei városi adóhivatal értesíti az érdekelteket, hogy az 1926. és 1927. évre szóló rokkantadó és kamarai pótdókievetések elkészültek és azokat szeptember 27-től október 4-ig közszemlére helyezik. Az adókievetéseket tartalmazó regiszterek a körü adóhivatalokban tekinthetők meg.

Kozmetikai intézetemben a legmodernebb szépségápolást garancia mellett végzem. Szeplők végleges kikezélése elektrolizissal (többé nem ujulnak meg). Hajszálakat, szemölcsöket nyomtalanul távolítok el. Saját készítésű szeplő, májfolt, mitesser, pattanás elleni és arcfelhéritő szerek otthoni kezelésre, puderek, szappan, krém, arcvíz stb. kaphatók. Vidéki megrendelésre utánvétellel küldök. Tanítványok kiképzése. Roth Olga Szubotica, Kralja Alekszandra ul. 4.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint tulnyomóan derült, száraz, nappal enyhe, éjjel hűvös idő várható.

— **Leszurta az apósjelöltet, mert ellenzte a házasságát.** Kolozsavárról jelentik: Véres családi dráma színhelye volt a közeli Magyarfenes község. Kun József huszonkétéves falusi legény hosszabb idő óta titokban jegyben volt László István gazda tizenkilenc éves gyönyörű lányával. A fiatalok nem merték szerelmüket a lány szüleinek bevallani, mert vagyonos emberek és Kun csak egyszerű napszámos. A titok azonban kitért és László nagyon megverte a lányt, aki sirva panasolta ezt el a vőlegénynek. A hevesvérű fiatalember haragra lobbant. Elrohant a lány apjához. Amikor pedig szemben találta magát vele, hirtelen kést rántott és azt markolatig az öreg szívébe döfte. László holtan esett össze.

— **Óriási vasúti szerencsétlenség Oroszországban.** Moszkvából jelentik: Szverdblovszk közelében Szujkva állomása mellett tegnapi óriási vasúti szerencsétlenség történt. A Moszkvából jövő személyvonat odig ismeretlen okokból kisiklott és a legiőbb személykocsiját porrá zúzódott. A romok alól eddig harminc halottat és negyven sebesültet takarítottak el.

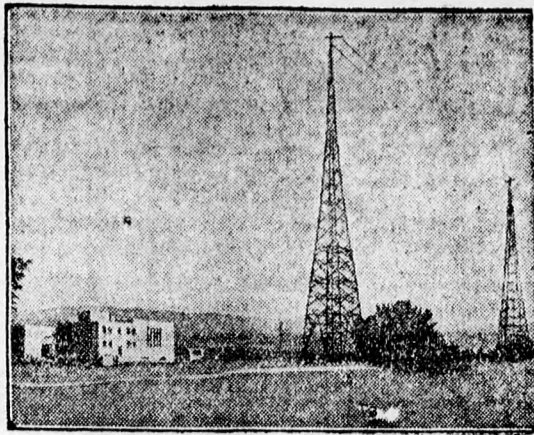
— **Uj pályázatot hirdetnek a szombori uccák kövezésére.** Szomborból jelentik: Szombor város közgyűlése még a múlt évben elhatározta, hogy a vasúti állomástól a Kralj Petra utcán keresztül a Szlobodaszállói fűv utvonalat új burkolattal látja le. Erre a célra a város a szombori vármihatal által köveztetvén címén beszedett 380.000 dinárt szánta az erre vonatkozó határozatot az építésminisztérium is jóváhagyta. A város nyilvános pályázatot írt ki, amelyet a múlt év őszén Andori Pál beogradi mérnök nyert el 4.024.000 dinár költségvetéssel. A munkálatokat a beogradi cégnek még tavasszal kellett volna megkezdeni és ez év novemberében kellett volna befejeznie. Mintán a vállalkozó nem tett eleget kötelezettségének a városi tanács legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy felbontja a céggel a szerződést és a már égetően szükséges kövezési munkálatokra új pályázatot ír ki. A városi tanács határozatát jóváhagyás végett felterjesztették az építésügyi minisztériumnak.

— **Gyanus csecsemőhalál.** Noviszadról jelentik: Begecsen szerdán hajnalban Petrovics Julka begecsi leány egészséges fiúgyermekket szült, de a csecsemő néhány óra múlva meghalt. A csendőrségnek gyanus volt a hirtelen halál és ezt a gyanúját bejelentette a noviszadi ügyészségnek, amely elrendelte a holttest felboncolását. Szerdán délután Papricsics Milán vizsgálóbíró és dr. Cseremov György törvényszéki orvos megejtették a boncolást és megállapították, hogy az újszülött gyermeknek nagymennyiségű mákot adtak be és ez okozta a halált. A betegen fekvő anya ellen megindult a bűnügyi eljárás.

— **Tizenöt ezer dinárt gyűjtöttek Noviszadon a szkopljei árvízkarosultak javára.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kultúregyesületek szövetsége gyűjtést indított a szkopljei árvízkarosultak javára és a gyűjtés 15.137 dinárt eredményezett. Az összeget most küldték el a szkopljei Vöröskereszt egyesületnek, hogy ossza szét az árvízkarosultak között.

— **Leégett a jassli színház.** Bukarestből jelentik: Kedden délután kigyulladt az Elisabet-színház. Jassli egyik legszebb középülete. A tűz olyan erővel lángolt fel, hogy veszélyeztette a közeli épületeket is, amelyeket a rendőrség és a tűzoltóság sietve kiűrtetett. A tűz elpusztította a színházépületet, az összes bútorokat és a színházban levő hangszereket. A kár több mint tíz millió lei.

— **Elkészült a Népszövetség rádióleadóállomása.** Hosszas tárgyalások után sikerült a megegyezés a Svájcjal a népszövetségi rádióállomás felállítására vonatkozólag. A leadóállomás Genf közelében már el is

készült. A Népszövetség a leadóállomás felállításával teljes függetlenségét akarja megőrizni. Képünk az elkészült leadóállomást ábrázolja.

— **Gyorsíró tanárnői vizsga.** Noviszadról jelentik: Őtös Blanka noviszadi gyorsírotanárnő szerdán Beogradban a gyorsírotanárképesítő vizsgabizottság előtt gyorsírotanárnői vizsgát tett.

— **Két súlyos szerencsétlenség Novivrbászon.** Noviszadról jelentik: Gerendi István ötvennyolc éves toplai munkás a cukorgyári iparvasut vágányai között haladt és a mögötte jövő répszállító vonat jelzésére félre ugrott a mellette lévő Szombor—vrbaszi sínpartra, amelyen ugyanekkor jött egy tehervonat. A vonat vezetője nem vette észre a sínek mentén haladó embert, akit a gép elütött és messze eldobott, Gerendi agrárkódást és bordatörést szenvedett. Beszállították a dr. Hetzl-féle szanatóriumba, ahol megoperálták. Állapota életveszélyes. — Hamm Jakab asztalos motorosfűrészt mellett dolgozott és a forgófűrészt egy vigyázatlan pillanatban csontig beleszaladt a lábszárába. A súlyosan sebesült munkást a dr. Hetzl-féle szanatóriumba szállították, ahol megoperálták.

— **Női kalózevér rabolta ki a »Deli Maru« japán hajót.** Londonból jelentik: Hongkongból újabb részletek érkeznek most arról a kalóztámadásról, amely a Deli Maru japán hajót érte. A kalózek még Swatownál szálltak a hajóra és elvegyültek az utasok közé. Mikor már jó messze járt a hajó a parttól, a kalózek bevonultak a parancsnok szobájába. A kalózbándát egy bubifrizurás fiatal kínai nő vezette, aki két pisztolyt szegzett a kapitány mellé. A többi kalóz vakon engedelmessé vált a bubifrizurás nő minden parancsának. A tisztakat sikerült hamarosan lefegyverezni és guzsbakötni. Néhány indiai matróz megpróbált ellenszegülni, ezeket azonban a kalózek súlyosan megsebesítették. A kalózek körülbelül kétszáz fontot vettek el az utasoktól, majd átvették a hajó kormányát. A Honghaj öbölben kötöttek ki, itt hozzá akartak látni az összes poggyászok és a hajón elhelyezett áruk kirkásához, azonban hirtelen feltűnt a láthatáron egy angol hadihajó, erre a kalózek a szárazföldre menekültek. Négy kínai utast összekötözve magukkal vitték. Az izgalmas intermezzo után a Deli Maru folytatta útját Honkong felé.

— **Maróczy vezet a rogaskaszlatnál sakkversenyen.** Zagrebból jelentik: A rogaskaszlatnál nemzetközi sakkversenyen szerdán a függőben maradt játszmákat bonyolították le. Przepiorka győzött König ellen, Pirz Jovanovic ellen, Canal Hönlinger ellen, Maróczy Sámisch ellen, Flohr Pirz ellen, Sámisch Rozics ellen, Grünfeld dr. Singer ellen. Remissel végződött a Brinckmann Rozics és a Brinckmann Jovanovic játszma. A verseny állása a hatodik forduló és a függőjátszmák lejátszása után a következő: Maróczy 5, Flohr és Rubinstein 4½, Canal, Grünfeld, Sámisch 4, Brinckmann, Pirz, Przepiorka és Takács 3½, Hönlinger 2½, König 2, Geiger 1½, Jovanovic 1, dr. Singer és Rozics ½.

— **Bonyodalmak egy árverés körül.** Szentáról jelentik: A szentai jogászközönséget élénken foglalkoztatja egy végrehajtási eset. Fűr Mátvás gazdálkodik, Horváth György hentes és Kopasz István földbírtokos szeptember 4-ikén Gombos Imre horgosi gazda tanácsán nyilvános bírói árverésen huszonhárom sertést, két szarvasmarhát, két csikót és két lovat vásároltak meg. Horgos község azonban az állatokat visszatartotta azzal az indoklással, hogy nincs a vevőknek hajtási engedélyük a szolgabíróaságtól, a járvány miatt pedig zárlat van. A vevők a hajtási en-

Ne kísérletezzen avult rádiója átalakításával, hiszen a csodás TELEFUNKEN villanyrádiókat és egyéb utolérhetetlen világmárkákat eredetiben kaphatja a Centralna Banka rádióvállalatánál Szubotica, Kaszinó-épület

— **Tanítónői áthelyezések.** Szomborból jelentik: A közoktatásügyi miniszter a következő tanítónőket helyezte át: Radina Máriát Tavankutról Bozsevaca (Szerbia), Gruber Máriát Tavankutról Bozsevaca csermics Dusánkát Bogojevórol Dubicára (Szlavónia), Hervicsek Jeliszavetát Gajdobrárol Szremszki Novoszélorára, Stadt Vilmát B. Petrovácoról Padinára (Bánát), Julinac Jovankát Staripalánkáról Novopalánkára, Angyelics Vukoszavát Bácskapalánkáról Staripalánkára, Gruics Szófiát Starivrbászról Tovarisevóra, Malesevics Szmilyát Tovarisevórol Stariverbaszra és Klauzer Máriát Szremszko-Novoszéloról Gajdobrára. Egyben a miniszter tudomásul vette, hogy Hlobik József szelenczei tanító lemondott állásáról.

— **Két új polgári felülvizsgálati tanács alakult Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A felelbiteli bíróságnál két új polgári felülvizsgálati tanács alakult. Mindkét tanács elnöke dr. Ignatyovics Nikola felelbiteli bírósági elnök lesz. Ugyanekkor megszűntették az egyik felelbitési tanácsot, amelynek tagjait beosztatták a többi felelbitési tanácsba.

— **Jozefine Baker riválisának szuboticei táncestje.** Jozefine Backer táncosnő riválisa Eessie de Saussaure pénteken este félkilenc órakor a szuboticei Városi Színház hangversenytermében táncestélyt rendez. A párisi kreol táncosnőnek nagy sikerei voltak Párisban és legutóbb Beogradban és Zagrebban is és szuboticei vendégszerelését lázas érdeklődés előzi meg. A tánchoz külön öttagú eredeti jazz zenekar szolgáltatja a zenét. A helyárak igen mérsékelték és jegyek a színházi pénztárnál kaphatók.

— **Három utonálló kifosztott egy bácskogradstei földművest.** Noviszadról jelentik: Juhász István bácskogradstei földműves szerdán hajnalban kocsijával Temerin felé tartott. Amikor a Zsabalj—nadajai keresztúthoz ért, a kukoricából három ismeretlen férfi ugrott elő, körülvették a kocsit, azt levezették az utról és pénzt követeltek Juhásztól. A földműves nem akarta átadni kevés pénzét, mire az utonállók botokkal összeverték és elrabolták tárcáját, amelyben 270 dinár volt. Az egyik támadó megfenyegette Juhászt, hogy egy óra hosszán nem mozduljon el helyéről, mert különben lelövi. A rablók ezután behúzódtak a kukoricába, Juhász egy ideig várt, majd gyors iramban behajtott Temerinbe, ahol jelentést tett a csendőrségnek ismeretlen tettesek ellen.

— **Uj mozdonyokat helyeznek üzembe a Beograd—Nis vonalon.** Beogradból jelentik: Csütörtökön délelőtt magasrangú vasuti tisztviselőkből álló bizottság indult el a Beograd—Nis—caribrodri vonalon, hogy a vonalat megvizsgálja, mert ezen az utszakoszon a személy- és gyorsvonatok menetsebességét növelni akarják. A jövő hó folyamán üzembehelyezik az új mozdonyokat, amelyek ezt a sebességfokozást lehetővé fogják tenni abban az esetben, ha a pálya alapépítménye elég erősnek mutatkozik.

— **Délszerbiában havazik.** Beogradból jelentik: Bela-Palánkán és környékén csütörtökön a délelőtt folyamán hó esett. Ugyanekkor havazást jelentenek Ivanyica környékéről is, ahol csütörtökre virradó éjjel sűrű pelyhekben kezdett hullani a hó. A havazást erős szél kísérte, úgyhogy valóságos hófúvás állt be.

— **Két uccát kiköveznek Oszlijeken.** Oszlijekről jelentik: A városi gazdasági hivatal október 14-ikére nyilvános versenypályázatot hirdet a Beogradska és Kacsicseva utca kövezési munkálatainak elvégzésére. Az uccakövezés költségeire 1,518.000 dinárt irányoztak elő.

— **Építik a világ legnagyobb luxus léghajóját.** Londonból jelentik: A hoveni léghajóépítő-telepen legközelebb óriási léghajót építenek, amelynek méretei felülmúlják az összes eddigi léghajók méreteit. Az óriási léghajó hosszúsága 950 láb, köbtartalma 12 millió köbláb, tizenegy motorja lesz és négyszáz utast vihet majd magával. A léghajó kizárólag a tenger fölött fog közlekedni és a hidroplánok mintájára uszó alvázzal szerelik fel. A léghajó helyiségeit a legnagyobb kényelemmel és fényűzéssel rendezik be.

— **Kína ócskaruha-központot alapított Londonban.** Londonból jelentik: A kínai kormány Londonban óriási ócskaruhavásárló központot állít fel. Ebből a központból járják végig a kínai kormány ügynökei az összes európai országokat, hogy uraságoktól levett ruhákat vásároljanak. Kínában az utóbbi időben egyre többen tértek át az európai divatra, minthogy azonban sok pénzük a kínaiaknak sincs, megelégszenek viselt ruhákkal. A tavalyi költségvetési év folyamán 1.800.000 font értékű uraságoktól levett ruhát szállítottak Európából Kínába. Majdnem ugyanennyi összegért vásároltak a kínaiak Európában ócska papírt, amelyből tapétát készítenek. Igen nagy keletje van Kínában a használt bádogedénynek és az ócskavasnak is

gedélyt időközben megkapták a járási állatorvostól és az állatokat a horgosi községvárosa udvaráról haza is hajtották Szentára. Időközben Gombos az árverés ellen előterjesztéssel élt, miután az még állítólag nem volt jogerős és így szerinte az árverést meg sem lehetett volna tartani. Az előterjesztésben hivatkozott a végrehajtási törvényre, amelynek értelmében csakis abban az esetben tartható meg a végrehajtás, ha az érdekeltek az árverésről szóló hirdetményt legalább nyolc nappal a végrehajtás előtt kézhez kapták. A végzést azonban nem kézbesítették idejében. Utólag megállapítást nyert, hogy a kézbesítési vétéire olyan dátumot írt eddig még ismeretlen egyén, ami által lehetővé vált az árverés megtartása. Miután az egyezkedési tárgyalások a végrehajtást szenvedő Gombos és a vevők közt nem sikerült, Gombos feljelentést tett a szentai rendőrségen kihágás miatt. A feljelentés alapján a szentai rendőrkapitányság bünyügyi zárlatot rendelt el és az állatokat, ingóságokat zárgondnoki kezelésbe adta. Most a bíróság fogja eldönteni, kiket illet meg az árverésen megvett jószág.

— **Meggyilkolták Habibullajt?** Londonból jelentik: Kalkuttából Londonba érkezett jelentés szerint Habibulah afgán királyt meggyilkolták. A hír még megerősítésre szorul.

— **Legszébb a nő szeptemberben.** Newyorkból jelentik: Mrs. Helena Rubinstein, a kozmetika legnagyobb amerikai szakértője, előadást tartott arról a fontos kérdéstről, hogy melyik évszakban legszép a nő? Előadta, hogy decembertől februárig a nő arca a hidegtől kemény és merev lesz. Márciustól májusig az arcbőr a tavaszi időjárásról meglehetősen tisztátalan, júniustól augusztusig a melegtől zsíros, a tekintet pedig ugyancsak a nagy hőstétől fáradt. Szóval a nő végeredményben csak szeptemberben kezd szép lenni. Szeptemberben a test felüldül, a szemek tüzesek lesznek, az ajkak igézően mosolyognak. Hozzájárul a női test felüldítéséhez az a nagy izgalom, amely az új ruhaszezonát várja. Szeptemberben legszép a nő és ettől kezdve fokozatosan csunyvul. A legcsunyább decemberben.

— **Oktober 13-ikáig okvetlen megindul a személyforgalom a Kragujevac—kraljevói vonalon.** Beogradból jelentik: Az újonnan épült Kragujevac—kraljevói vasútvonalon, amelyen a próbavonatok már a napokban elindították, legkésőbb október 13-ikáig megindítják a rendszeres személy- és teheráruforgalmat.

— A horgosi paprikavizsgáló állomás felhívása a paprikakereskedőkhöz és a fogyasztókhoz. A horgosi paprikavizsgáló állomás a következő felhívást intézi a paprikakereskedőkhöz és a fogyasztókhoz: Az utóbbi időben egyre gyakrabban fordult elő az az eset, hogy gyanus minőségű és összetételű paprikát hoztak forgalomba plombált zsákokban »garantált vegytisztaságban«. Miután a paprika vegytisztaságát a miniszterium rendelete értelmében egyedül a horgosi paprikaállomásnak van joga, az állomás vezetője felhívja a kereskedők és fogyasztók figyelmét arra, hogy csak az a paprika vegytisztaságú, amely vörös sávos kék kartonon állami pecséttel és külön plombával van ellátva. A kartonon a laboratórium pecsétjének és a paprikavizsgálóállomás igazgatója aláírásának is rajta kell lennie. A vegytisztaság állomás közgei a jövőben is rendszeres paprikarajzokat fognak tartani és a törvény értelmében fognak ellenőrizni mindazok ellen, akiknél hamisított paprikát találnak.

Alfalom van ismét a *Balog Lina* cégnek legújában beérkezett valódi perzsaszőnyeg és iparművészeti műsorszámban gyönyörködni. Miután minden beérkezéskor mutatókat csak folytatólagosan tudom a kirakataimban elhelyezni, arra kérem n. b. vevőimet, hogy a perzsaszőnyegeket különösen az üzletben vételkészséggel nézik megtekinteni szíveskedjenek. Ezen alkalommal meggyőződhet, hogy alacsonyban megszabott árérték is lehet izléses, jóminőségű árulóh jutni és fölösleges házaló ügynőktől magukat becsapni hagyni. A nálam vásárolt áru valódiságáért garanciát vállalok. Kedvező fizetési feltételek!

— Tűz Rogaticán. Szatmaravicáról jelentik: Szerdán délelőtt tűz pusztított Rogaticán az újonnan épült telephelyen. Egy gazdasági épület és több kazal szalma a lángok martaléka lett. A tűz színhegyére a szatmaravicai önkéntes tűzoltók vonultak ki, akik önfeláldozó munkával akadályozták meg a tűz elharapódzását. A kár jelentékeny. A tűz okának kiderítésére megindították a vizsgálatot.

Ügyvédi Mr. Piliés György ügyvéd, volt járás- és törvényszéki bíró, kinek sokévi bírói gyakorlata van, ügyvédi irodát nyitott saját házában Suboticán, III. kör, Beogradski put 9. szám alatt.

— A SZUBOTICAI »LLOYD« elnöksége ezúton is meghívja a tagokat a pénteken, a hó 27-ikén estől 9 órakor a »Lloyd« olvasótérben a városi fogyasztási adóról szóló szabályrendelettervezet tárgyában tartandó folytatolagos értekezletre azzal a kérelemmel, hogy ezen az értekezleten minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. Azért is, mert ekkor kerül tárgyalás alá a szabályrendelettervezet integrális része, a tarifa, amely kereskedőinket és gyárosainkat igen közelről érdekli.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a *Siroten*. Gyógyszertárakban kapható.

— Késelés a kocsmában. Szomborból jelentik: Véres verekedés játszódott le szerdán délután a bácskibregi nagyvendéglőben. Martin Mátyás és Moravec Mátyás legények összeverekedtek, majd a verekedés hevében Martin késsel megszurta Moravecot. A megsebesült legényt beszállították a szombori kórházba. Martint pedig a csendőrség letartóztatta.

Szülők és diákok figyelmébe! Saját érdekében olvassa el a Vig könyvkereskedés mai hirdetését.

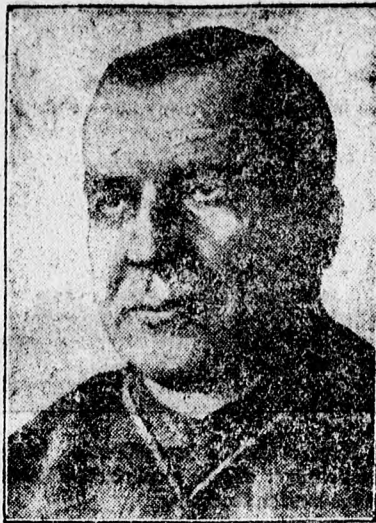
— Vitriollal követte aivó fejét szemét. Bukarestből jelentik: Balassa Sándorné bukaresti asszony özszeveszett férjével és amikor később férje lefekvés után elaludt, vitriollal leöntötte. A maró folyadék kitérte a szerencsétlen ember mindkét szemét. A mérénnyel asszonyt a rendőrség letartóztatta.

— Beiratkozások a szubotici jogi fakultásra. A szubotici jogi fakultáson szerdán kezdődtek meg a beiratkozások, amelyek szeptember 30-ikáig tartanak. A határidő letelte után nem vesznek fel jelentkezőket.

— Osziéki szab. kir. város takarékpénztára a több oldalról hozzáérkező kérdézősködésekre a következőkben közli a takaréki-üzletrészek befizetésének módját: Aki a fenti intézetnél takaréki-üzletrészeket akar elhelyezni, közzölje az intézet vezetőségével személyesen vagy írásban nevét, pontos címét, valamint azt is, hogy hány üzletrészt akar jegyezni. A bejelentés alapján az osziéki Városi Takarékpénztár a jelentkezőknek megfelelő mennyiségű befizetési lapot hocsát rendelkezésre. Az első részlet befizetése után megküldjük a betétkönyvecskét, amelyet azonban nem kell minden befizetés alkalmával nekünk beküldeni a befizetések heírása végett, hanem elegendő a betétkönyvecskét évenként egyszer hozzáküldeni. Végül figyelemztetjük az üzletrészek tulajdonosait, hogy a postai befizetési lapokat legyenek szívesek megőrizni, mert ezek szolgálnak a befizetés igazolásul.

Áldott állapotban lévő nők és ifjú anyák a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által rendszeres gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképvisezője a *Ferenc József* vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Eltemették a párisi bíboros érseket. Párisból jelentik: Impozáns részvét mellett temették el szerdán délután Dubois párisi bíboros érseket. A bíboros holttestét kedden ravatalozták fel az érsekség szalonjában. Kedden csak a papokat és apácákat engedték a

ravatalhoz, szerdán azonban már hoboosították a nagyközönséget is és a hívők óriási tömege vonult el a ravatal előtt. A temetésen, amelyen több püspök végezte a gyászszertartást, megjelent a kormány több tagja, valamint a politikai, diplomáciai és az egyházi élet számos kiválósága.

— Nem tudnak járni a nők. Yelester professzor, az ismert amerikai statisztikus legutóbb azzal foglalkozott, hogy megfigyelte több mint huszezer nő járását. Ebből a kétségtelenül tanulságos és érdekesítő megfigyelésből igen lesújtó következtetéseket vont le. Megállapította, hogy a nőknek körülbelül csak a fele jár rendszeren. A nők negyvenegy százaléka tulságosan kifelé lépked, öt százalékuk pedig befelé. A professzor szerint a gyakori táncolás rontotta el a nők járását.

— A világ legjobb gépirónője. Eddig még nem rendeztek ugyan gépirásit olimpiászt, de azért a gépiró szakértők megállapodtak a világ legjobb gépirónőjének személyében. Ez a hölgy Miss Eleonora Mitchell manchesteri gépirókisasszony. Ha elője tesznek egy teljesen ismeretlen útszáncikket, szédületes tempóban írja le: percenként 500 betűt üt le. Diktálás után még gyorsabban tud írni. Ugyanilyen tempóban írja le a franciát is. A gépiróvilághajónőket egy rotterdami reklámiroda szerződtette.

RUFF-FÉLE COGNACOS MEGGY KÖZKEDVELT DESSERTBONBON

— Elköték egy budapesti orvost az erkölcsvédelmi törvénybe ütköző büncselekmény miatt. Eudapestről jelentik: A szerda reggeli budapesti lapokban apróhirdetés jelent meg, amelyben dr. Bársony Miklós börtöngyász és orológus a Rákóczy-ut 40. szám alatt levő rendelőjébe takarítónőt és egyben fogadó-lányt keres. A hirdetésre a kora reggeli órákban több mint ötven, nagyobbrészt ifszennyeződés lány jelentkezett, akiket a negyvenkétéves orvos külön-külön fogadott. A déli órákban azután nagy csoport leány jelent meg a hetedik körüli kapitányságon, ahol tömeges feljelentést tettek Bársony ellen az erkölcsvédelmi törvénybe ütköző büncselekmény miatt. A leányok elmondották, hogy Bársony durva szavakkal tudtukra adta, hogy a takarítónőt teendőikön kívül el kell tünnök a páciensek esetleges bizalmas közeledéséig is. Azokat a lányokat, akik kijelentették, hogy nem hajlandók ezt eltűrni, elküldte Dr. Bársony beidézték a rendőrségre, ahol a lányok eskü alatt megisméltették súlyosan terhelő vallomásaikat. A rendőrbíró dr. Bársony tizenöt napi elzárásra és nyolcvan pengő pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy az ítéletről s az egész ügyről értesíteni fogják az orvosi kamarát is. Az orvos felebezzett.

— Ertesítés. Vanicsék József, a kitűnő csehszlovákiai husspecialista, aki Szuboticán a hentesáru szakmában egyedül áll és akinek elsőrangú speciális készítményeit azelőtt is a Korhec-cég hozta forgalomba, ismét Korhec Gyula hentesáru és szalámi gyárában működik és így egyedül ez az üzem képes a közönség által annyira kedvelt hentesáru különleges-égeket előállítani.

— A sztaribecseji szerb jótékony nőegylet szálvája. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji szerb jótékony nőegylet a napokban tartotta meg ezévi szálváját. Az ünnepi szentmise után a központi elemi iskolában víz és kalácsszentelés volt, majd Szeptanov Jován került fölésperecs mondott rövid beszédet a szálva jelentőségéről. Ezután a nőegylet tagjai megvendégelték a megjelenteket.

SPORT

A legjobb jugoszláv istállók neveztek be lovaikat a noviszedi lóversenyre

Noviszedről jelentik: A Petar trónörökös Öfensége nevet viselő vajdasági lovaregylet vasárnap tartja meg öszi versenyét, amely iránt széles körben nagy érdeklődés nyilvánul meg. A versenyre a legjobb jugoszláv istállók neveztek be lovaikat.

A lovaregylet szerdán este hat órakor zárta le a nevezések határidejét. A versenyen a következő lovak startolnak:

I. Mezei lovak és félvérűek versenye: Svita (Dafinics Riszta), Sumadlja II. (Dragicsevics Radoszláv), Ciuska (Blaodics Ratko), Szertelen II. (Terzsics testvérek), Katinka (Veszelinovics Nikola), Ljutica Bogdán (Mioszavljevics Tadjia), Pürge (Leibach Gyula), Napsugár (Leibach Gyula), Pravda (Futaki ménes), Zseneva (Jubicsévó állami ménes), Zsupljanika (Jubicsévó ménes), Intrigant (karagyorgyevói állami ménes), Bankur (Popovics Zsivan).

II. Háromévesek versenye: Jaszenica (Padzsák Simka kisasszony), Titanik, Szonja, Alsemiszt (dr. Dungserszki Gedeon), Napsugár, Kispajtás (Leibach Gyula), Gazi Mestan (Brkics Milorad), Orlov (dr. Dungserszki Gedeon), Jadran (karagyorgyevói ménes), Jabucsó (karagyorgyevói ménes), Flirt, Parana, Diagoras (Dungserszki György).

III. Nemzetközi verseny: Druga (Tomics Miodrag), Titan (Veszelinovics testvérek), Romeo (dr. Dungserszki Gedeon), Boszanac (Georgjevics Marko), Sada (dr. Sola Vukán).

IV. Általános verseny: Mimi (Radojsics Dusan), Negro (Tomics Miodrag), Osvetnik (Brkics Milorad), Cila II. (Leibach Gyula), Good Hope (Futaki ménes), Romeo, Riz-Bizi (dr. Dungserszki Gedeon), Plast (Dungserszki György), Kanda (Sola Veszelin), Ibar (karagyorgyevói ménes).

V. Nagy akadályverseny: Antinea (Born-istálló), Pohednik (Mojics Milovan), Putó Rózsa (Sosics József), Falu rossza (Lovas Mihály), Suti (Rigi kapitány), Banacsanka (Desevics Milán), Miniature (Pugovicskov A.).

VI. Tiszüverseny: Suti (Rigi kapitány), Boszanac (Georgjevics alezredes), Pravur (Risztics Vljako hadnagy), Violetta (Penava Dragomir főhadnagy), Aida (Pugovicskov százados), Banacsanka (Desevics Milán százados), Szepes (Antics Csólak tábornok), Julcsa (Dinics Tasa ezredes) és Álom (Georgjevics M. alezredes).

A verseny délután két órakor kezdődik és a versenyterre félkettőkor a főpályaudvarról különvonat indul.

Egy budapesti sportlap álhire a jugoszláv bajnokságról

„A spallatói Hajduk jogtalanul játszott a jugoszláv országos bajnokságért”

A budapesti *Sporthirlap* csütörtöki számában olvassuk ezt a nagy szenzációt. Az érdemes sportlap maga is csak »lapzártakor« értesül arról az eseményről, amely kétségtelenül nagy meglepetésként hat a jugoszláv sportkörökre. A *Sporthirlap* jölerésülete körül azonban baj van. B. S. tudósítója ugyan is telefonon a nagy eseményről a következőket jelent:

... A szabályok szerint ugyanis az országos bajnokságért az alszövetségek bajnokai játszanak. Már pedig a Hajduknak még hátra van az alszövetségi bajnokság döntő mérkőzése, melyet csak október 6-án fog lejátszani a podgoricai Orient csapatával. Most azután megindult a vizsgálat annak a kiderítésére, miképpen játszhatott a Hajduk az országos bajnokságért, mikor még az alszövetséget sem nyerte meg. Ettől függetlenül is bizonyos, hogy az országos bajnokság sorsa csak az október 6-iki mérkőzés után kerülhet végleges eldöntésre.

Szegény szpilti Hajduk. Milyen peche van! Az egészben csak az a vizsgálat a tengerinelléki bajnokra, hogy B. S. nem egészen jól van informálva a jugoszláv viszonyokról. A Hajduk ugyancsak egészen nyugodtan játszhat az országos bajnokságért akkor is, ha valóban hátra van számára az alszövetségi bajnokság döntő mérkőzése a podgoricai Orient csapatával. Hiszen maga a JNS intézkedett úgy, — eleget foglalkozott vele a sajtó — hogy az országos bajnokságért csak az alszövetségi székhelyek bajnokai játszhatnak, míg a vidéki kerületek bajnokai nem vehetnek részt benne és az alszövetségek csak az országos bajnokság befejezése után honyolhatják le a döntőmérkőzéseket a vidéki és az alszövetségi székhely bajnokok között. Ez történt többek között Szuboticán is, ahol a SZAND csak azután nyerte meg az alszövetségi bajnokságot a becsei Szokóval szemben, amikor már kiesett az országos bajnokság küzdelmeiből és így vannak vele a többi alszövetségek is, amelyek közül eddig az ország területén egyiknél sem játszották le az alszövetségi döntő mérkőzést.

Vagy B. S. talán tudja, hogy a Hask és a BSK például mikor és mennyire verte meg alszövetségének vidéki bajnokát ezidei döntőben?

Csodálkozunk, hogy B. S. miért nem jelent sokal nagyobb szencziót lapjának. Hiszen ugyanezen az alapon megsemmisíthetné az egész országos bajnokságot, vagy akár azt is írhatná, hogy a Hajduk egyáltalán nem is létezik. A Hajduk azonban nyugodtan nézhet október 6-ika elé, amikor döntőt játszik a szpliti alszövetség bajnokságáért a podgorical Orient csapatával és meg tudja a maga — ilyenkor szokásos — tíz-husz góllát, de a JNS szabályai szerint még akkor is országos bajnok lehetne, ha az alszövetségi bajnokságot elveszítené.

Kétségtelen, hogy az ilyen hírek terjesztéséért a budapesti sportlapot nem terheli felelősség, de annál inkább felelős az a jugoszlávai »sportember«, aki ilyen léghől kapott szenzációkat jelent »lapzártakor« külföldre.

Szombaton látszik le a törvényszék—munkásbiztosító mérkőzést. A múlt hét szombatjára mérkőzés volt kitűzve a törvényszék és a munkásbiztosító alkalmi futballcsapatai között. A nagy érdeklődéssel várt mérkőzés közbejött akadályok miatt a múlt héten elmaradt és azt most szombaton délután fogják leoldani: mérkőzés. A mérkőzés szombaton délután fél négy órákor kezdődik a SzAND-pályán. Bíró Szegedinszki lesz.

Vasárnap sport a noviszdai kerületben. Noviszdáról jelentik: Vasárnap a noviszdai Radnicski-pályán a Radnicski a Temerin TC-vel barátságos, a palánki Szloga a noviszdai Pakkal másodosztályu bajnoki mérkőzést játszik. A Deutsche Volksblatt és a Délbácska nyomdászai előmérkőzést játszanak. Bácskopenovácson a Szlovácski a noviszdai Makkbival bajnokit játszik, Szremszkamitrovicán a noviszdai NAK az ottani Gradjanszkival szintén a bajnokság keretében mérkőzik.

A vukovári Spárta Odsacin vendégszerepel vasárnap. Odsaciról jelentik: Az odsacii bucsu napjára az OSC agilis vezetősége futballban gazdag programról gondoskodott, amennyiben meghívta vendégszereplésre a jóképességű vukovári Spártát. Ellen-

fele tekintettel, hogy az OSC-nek Sztaribecsejen elsőosztályu bajnokit kell játszania az ottani Szokoval, az Ökonóm FC—OSC tartalék kombinált együttese lesz. Odsacin az ünnepre való tekintettel rekord számú közönségre számíthatnak.

A szubotical Radnicski táncmulatsága. A szubotical Radnicski sportegyesület október 12-ikén, szombaton este táncmulatságot rendez a Nép körben. Az agilis munkássportegyesület minden előkészületet meg tesz, hogy a táncmulatság sikerét biztosítsa.

A vinkovcili Ciballja Apatinban. Apatinból jelentik: Az apatini Tri Zvezda vasárnap a vinkovcili Ciballja csapatát látja vendégül Apatinban egy barátságos mérkőzésre. A jóképességű Ciballja apatini vendégszereplését nagy érdeklődés előzi meg.

SZTARAKANIZSA

Sztarakanizsal AC—Adal SC 8:2 (6:0). II. oszt. bajnoki mérkőzés. Bíró: Horvácki. Verőfényes időben kezdődött délután négy órákor a kanizsal sportpályán az első bajnoki mérkőzés. A favorit kanizsal csapat nagy fölényrel győzte le az adal csapatot, amely csak a második félidőben tudott két gólt szerezni. Adának egy a halvesora, mint a csatársora igen gyenge volt, csak a hávédék állták meg a helyüket. A KAC játékosai közül különösen jók voltak Bálint, Sóti, Bózsó és Brunclik.

DOLNJI MIHOLJAC

DMSK—Taninpla (Djurdjenovac) 2:1 (1:0). Dolnji Miholjacról jelentik: A doljimiholjaci DMSK sportegyesület az elmúlt vasárnap fényesen sikerült sportnapot rendezett. A sportnap érdekessége volt a DMSK mérkőzése a djurdjenovaci »Taninpla«-val, amelyre egy értékes ezüsterleget tüztek ki. Djurdjenovacról különvont ment Miholjacra és így hatalmas közönség nézte végig a mérkőzést. Délelőtt a csapatok, valamint a kerékpárosok felvonulnak Dolnji Miholjac utcáin. Délután félkettőkor kerékpárverseny volt hat kilométer távon, amelyre tizenötven indultak. Az első díjat Streki (oszijszki Tomisláv), a második díjat Marjanac (oszijszki Tomisláv) nyerte. Utána következett a DMSK és Djurdjenovac tartalékjainak mérkőzése, melyet 1:0 arányban a DMSK nyert meg. Délután négy órákor kezdődött a főmérkőzés a DMSK első és a Taninpla első csapatai között. A mérkőzésen a DMSK négy katonajátékoskal megerősítve állott fel és 1:0-ás félidő után 2:1 arányban győzött. Este bankett volt és utána tánc reggelig.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági értekezletet hívott össze a szubotical polgármester a javadalmi hivatal szabályrendeletének megvitatására

Az értekezletet a jövő héten tartják meg

A szubotical városi javadalmi hivatal szabályrendelettervezete, amelynek fontosabb részeit a *Bácsme gyei Napló* már ismertette, nagy port vert fel nemcsak a gazdasági körökben, hanem a lakosság széles rétegeiben is, mert a szabályrendelet mindenkit egyformán érdekel.

A kereskedők folytatatos esti értekezleteken vitatják meg a szabályrendelet-tervezetet és az iparosok is tanulmányozzák. A polgármesteri hivatal csütörtökön megküldte a szabályrendelet-tervezetet minden gazdasági egyesületnek és érdekképviseletnek, hogy a rendelkezésre álló egy hónap alatt, amikor a szabályrendeletet a közgyűlés elé terjesztik mindenki áttanulmányozhassa.

Oszijszki Szelimir polgármester elhatározta, hogy a jövő hétre gazdasági értekezletet hív egybe, amelyen kizárólag a javadalmi hivatal átszervezéséről szóló új szabályrendelet-tervezetet fogják megvitatni. A gazda-

sági értekezletre a polgármester meghívja az összes gazdasági, kereskedelmi, ipari, gyári szervezeteket és azon dr. **Evetovics Mátyas** a javadalmi hivatal főnöke lesz az előadó. A polgármesternek — mint munkatársunknak kijelentette — semmi esetre sem az a célja, hogy egy olyan szabályrendeletet léptessen életbe, amely ellenkezik a gazdasági élet felelős vezetőinek véleményével és amely megkárosítaná a gazdasági élet tényezőit, hanem az a cél, hogy a város gazdasági helyzetét szánják.

A *Bácsme gyei Napló* munkatársának illetékes helyen nyert értesülése szerint a városi tanács figyelembe fog venni minden jogos és megalapozott bírálatot. A gazdasági konferenciát a polgármester már össze is hívta, de az értekezlet pontos idejét csak a jövő hét elején állapítják meg. Annyi bizonyos, hogy az értekezletet a jövő hét folyamán tartják meg, valószínűleg csütörtökön.

őg most elhatározta, hogy az egyesületet feloszlatja. Október 13-ikára a tőzsde helyiségbe rendkívüli közgyűlést hívtak össze, amely dönteni fog a felosztás ügyében.

Árlejtések. Noviszdáról jelentik: A noviszdai műszaki igazgatóság október 2-ikán árlejtést tart a Beograd—szubotical és a Pasicsevo—prbicevicevo utak hengerelesére. Október 7-ikén a bácskopalánki járásbírótság épületének meglátására tartanak árlejtést. A szubotical vasutgizgatóság október 2-ikán írásbeli árlejtést tart különféle vasúri beszerzésére, október 3-ikán nagymennyiségű kence és cinkvas beszerzésére, október 14-ikén 1.597 hordó kerül eladásra, október 15-ikén nyilvános árlejtés lesz 60.000 kiló cinkeztet vasdrót beszerzésére.

Fajbaromfi és galambtenyésztő egyesület alakult Csurogon. Sztaribecsejéről jelentik: Csurogon megalakult a fajbaromfi és galambtenyésztők egyesülete. Az alakuló gyűlésen a következő tisztikart választották meg: Elnök Kóvács Dezső, titkár Ivkov Szevén, igazgatósági tagok: Botos István, Csursin Zsvikó, Bobics Petar, Palásty Ferenc és Bugarin Braniszlav, felügyelőbizottsági tagok: Rohacsok János, Kovacevics Isza, Becsejac Petar, Blagovjev Kuzman.

Nemesített vetőmagot vásárolt a bácskai tartomány. Szomborból jelentik: Jarakula Bogdán, a bácskai tartomány mezőgazdasági osztályának előadója a magyarországi Hatvan közönségben három vagyon nemes vetőmagot vásárolt, amelyet a tartomány szétoszt a gazdák között. A nemes vetőmagot, amelynek értéke 120.000 dinár, a jövő hét folyamán osztják szét.

Megalakult a vajdasági malmok központi egyesülete. Noviszdáról jelentik: Szerdán délután a noviszdai termény- és értéktőzsde helyiségében értekezletet tartottak a bácskai malomipar képviselői a bácskai malmok központi egyesületének már régebben tervezett megalakítása ügyében. Az egyesület célja a malomipar előmozdítása és a szervezetbe tartozó malmok termékeinek egyöntetű árusítása. Az egyesületbe eddig 35 malom jelentkezett és az értekezleten elhatározták, hogy a többi malmot is felszólítják a csatlakozásra. Az egyesület ideiglenes elnökévé Faith Gyula noviszdai malomtulajdonost választották meg kimondták, hogy az állandó választmányt csak akkor alakítják meg, ha ötven malom jelentkezett. Az értekezlet felhatalmazta dr. Petrovics Brankó tőzsdei főtitkárt az akció további vezetésére.

FILM

Singing Fool

Beszél, énekel és zenél. Kétségtelenül új korszakot nyitott meg a film fejlődésének történetében. Ami viszont még nem okvetlenül jelenti azt, hogy tökéletes lenne a maga nemében. A *Singing Fool* — tudoban és harsonán — érzelmes, üde amerikai halvtássa körüljáró történet, a nemeslelkű apáról, akit faképnél hagyott a felesége a fiával együtt. Az apa — *Al Jolson* — pincér és zeneszerző, felcsap dalénekesnek és sikereket arat. A filmre fotografált és a valódi nézőtereken egyaránt. Aztán jön a szivdöglesztő jelenet: *Sonny Boy* — *Dawey Lee*, Jackie után a legnépszerűbb gyerekszínésze a világnak — megbetegszik, a rossz anyuka már elhalálozott és az apa hemeget a kórházba, ahol az aggonizáló kisfiu kívánságára utóliára elénekli kedvenc dalát, a *Sonny Boyt*. Közben meghal a gyermek... melodramai jelenet. Kétségtelen, hogy *Al Jolson* tehetsége felülmelkedik a téma banalitásain és a fenyegető csapdákat, síklókat és árkokat föllyves művészettel ugorja át. Majd — kacagj *Ba'azzó!* — négerre mázolja az arcát és kilődül variété színpadra, ahová a kötelessége szólítja és könnyezve, a fájdalomtól kábán elénekli a *Sonny Boyt*. A közönség vele sir. Nem glócerin-könnyekeket...

Érdekes és megható. Nemcsak a játék, de maga a tény is, hogy a *film megszólal*. Ezzük a történelmet a levegőben, mint a nagy fordulatokat jelző technikai találmányok előtt. Unnepélyes pillanat így állni egy új csoda bölcsőjénél, bámuljuk, akár az első vonatot, amely tizenöt kilométeres sebességgel robbogott be az első vasutállomásra. Mint a muzeumban lakat alatt heverő ócska flintát, amely felváltotta a nyilas puskát, mint az első homályos daguerrotípust, amely dedapánkat ábrázolja, fakón, sárgán, mereven, de mégis: fotografálva! Ilyen áhitattal hallgattam az első gramofont is, sziszegett, hörgött, vartyogott, de nekünk mégis a legsudálatosabb muzsikát jelentette a beszélőgép. És hogy egy egészen friss hasonlattal jöjjenek: a rádió, amikor első ízben csatlakoztatták a filmre — légköri zavaróival, vijjongó sívításiával, összetörődő állomásaival, amelyben dzsesszband keveredett cigányzenével operariák a fütyművész slágercélval és természettudományi felolvasásokkal — elbűvölt és a szférák zenéjét véltem hallani ebben a fűlértő kakofóniában.

A beszélőfilm, így elsőre, lenyűgöz, földhöz vág bennünket. Maga a játék — nem a színésze, hanem a gépé — babonázza meg a publikumot. Nahát, tényleg beszél! És nem a vészon mögé van eldugva Gígli, hanem a filmre fotografálták a hangját! De a pesti közönség, amely most tagadhatatlanul »bedőlt« mázorsorra — hogy a harmadszorról ne is beszéljünk — már vicceket fog faragni a gép időnkinti nyugdéselésére, dadogására, sercegéseire, akárcsak a rádió gixereire. Ami természetesen mit sem von le a film jelentőségéből.

(más)

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

A legmakacsabb és legelhanyagoltabb székszorulást, gyomor-, vese- és májbajokat gyorsan, biztosan és a kiujulás veszélye nélkül gyógyítja a

FIGOL

A FIGOL kiváló gyógyerejű dalmáciai füge nedv- ből és tengeri füvekből készül, tehát minden veszély nélkül alkalmazható még a legérzékenyebb gyermekeknél és idősebb személyeknél is. Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIC gyógy- ssertára Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár, három üveg 105 dinár, nyole üveg 245 dinár. 7642

TÁRCA

Az ideálista

Irta: Harsányi József

János finomlelkű, nemesszívű, mélyedező ideális lé- lek volt. Fiatal volt, alig husz éves, hosszú lobogó haját tartott, fekete szeméből ábrándos, merengő te- kintet bámult bele a napvilágba. Kopott, szegényes volt a ruházata, a zsebe rendszerint üres volt, fiatal gyom- ra szüntelenül korgott, de őt ezek a materiális hiány- ok teljesen hidegen hagyták, mert nála első volt a lélek és csak jelentéktelen szerepet töltött be a test. A lelke pedig sohasem szenvedett hiányt, mert mindig ál- mokkal, szívekkel és fényekkel volt tele.

Egyebekben János egyetlen hallgatósága volt. Persze filozofia, irodalom és történelem szakos. Mellékfog- lalkozására nézve pedig alanyi költő volt, akinek mel- lankolikus hangulatokkal telített költeményeit sűrűn közölték a helyi lapok. De se a filozófiából, se a poé- zsiából nem lehet megélni és János kénytelen volt vala- mely prózai foglalkozást is elvállalni, hogy a teljesen mégsem nélkülözhető materiális szükségleteit fedez- hesse.

Igy lett János nevelő egy földbirtokos családnál. A földbirtokosnak volt egy gimnazista kamaszja és egy nyolcéves leánykája. A fiú mindent szívesebben csinált meg, mint a leckéjét és ezerszer inkább futba- lozott délután a kastély nagy parkjában, sem hogy meg- tanulna volna a latin feladatot. Ezt a fiút bízták János gondjaira feladatát tűzén ki, hogy a gyermeket a víz- sán átsegítse. Ennek ellenében János a kastélyban lak- tott, kapott teljes uri ellátást mosással együtt és any- nyi zsebpénzt, ami az ő szerény igényeit bőségesen le- lélgejtette.

János már hónapok óta végezte nevelői tevékeny- ségét a kastélyban. A rábízott legényke igen szép ha- ladást tett ezidő alatt a tudományok terén és a földbir- tokos a nevelő uralmát teljesen meg volt elégedve. A ne- velőnek szintén nem volt oka panasznak. Az élete nyu- godt, békés, csöndes mederben haladt egészen addig a napig, amikor a kastélyban nevezetes esemény követ- kezett be.

A nevezetes esemény abban állott, hogy a földbir- tokos a kislánya mellé nevelőnőt fogadott. A nevelőnő bevonulása a kastélyba fordulópontot jelentett János zavartalan életében. A nevelőnő ugyanis szőke volt, nagy, kék szeme volt és egészséges piros arczúre. Nyilván a nevelőnő szőke szépsége és a szépségen át kisugárzó lelkeség hatott olyan mélységesen Jánosra, hogy a lány első tekintetétől mélyen elpirult és lesü- tőtte a szemét. Mikor pedig a nevelőnő szeliden rá- mosolygott azokkal a nagy kék szemével, akkor János úgy érezte, hogy valami varázslat következtében a mennyországba jutott.

Este, mikor János lefeküdt puha ágyába, rovan-

csolást csinált a lelkében. Tisztázni akarta, hogy há- nyadán áll. Azt igen hamar leszögezte magában, hogy halálosan szerelmes a szőke nevelőnőbe. Örökre, egy egész életre szerelmes. A nagy érzés úgy elöntötte, mint az áradat, és János úgy érezte, eljött a beteljesé- dés. Érezte, hogy lelkében megváltozott, megreme- sedt, értékben gvarapodott, mint a remekművi arany- serleg, ha megölték nehéz, tűzes tokaji borral. Egy- szerre bizonyos elismeréssel, és énérettel gondolt a salát nagyszerű lényére és sajnálkozást érzett ama kolduslelkű materialisták iránt, akik az ilyen nagyszerű lelki szentáció befogadására képtelenek.

Önmagát így módon elintéztén, áttért szerelme tár- gyának értékelésére. Elmár még csak egyetlenegy- szer látta életében és csak három szót beszélt vele, mégis teljes pontossággal megállapította annak lelki nagyszerűségét. Tudta egész biztosan, hogy ideális lélek, finomlelkű, nemesnéző teremtés, romantikus a lelkivilága és biztosan rajong a költészetért. Akinek ilyen ábrándos kék szemei vannak, az nem is lehet másféle. És már maga az a tény, hogy az első pill- lanatban halálosan beleszeretett, kétségtelen jele annak, hogy a lelke az ő lelkével harmonizál.

— Lelkeink az első pillanatban egymásra találtak és összelelkeztek — állapította meg magában. — Lel- keink egy egész életre egyesültek, örökre, elválasztha- tatlannul...

Sokáig nem tudott elaludni, végtelen holdogságot érzett és agyában verrorok keringtek. Csak mikor már az egész gyönyörű költemény kifomálódott benne akkor szállt szemére az álom.

Reggel amint febrébrt, újra életrekel a vers agyá- ban. Felugrott, tollat, tintát, papírost keresett és két perc alatt lemosolta a fejéből a verset. Azt a címet írta föléje: »Kékszemű szőke csoda« és még aznap bevitte a »Közöny« szerkesztőségébe.

— Eletlem leggyönyörűbb verse — mondta a szer- kesztőnek és elcsütyg.

A lap legközelebbi számában közölte a verset. Já- nos mohón olvasta el nyomtatásban és ismét megál- apította, hogy csodás.

Délután János kiült a parkba egy padra, mert tudta, hogy a széplelkű nevelőnő arra fog sétálni a kis- leánnyal: kezébe vette a közlőnyt és fellapozta azt az oldalt, amelyen a verse volt, azután úgy tett, mintha olvasna és várt. Nem kellett soká várnia, mert pár perc múlva már megjelent a kékszemű szőke csoda a gyerekekkel. János elpirult és tulzott udvariassággal kö- szönt.

— Jó napot, kedves nevelő úr — szölt a lány mo- solyogva — mit olvas?

János zavartan felelt:

— A mai lapot nézegetem. Tetszik? — És nyuj- totta a lány felé az újságot dohogó szívvel remélve, hogy elveszi és észreveszi a verset.

— Leülök én is ha megengedi — mondta a lány és leült egészen közel János mellé. János öntudatlanul odébbhúzódt. Szentségtörésnek érezte, hogy a teste hezzáérjen a csoda testéhez.

— Van benne valami érdekes? — kérdezte a lány átvéve az újságot.

János nem tudta, mint feleljen. Szerette volna azt

mondani: semmi érdekes, csak ez a vers, amit én ír- tam kegyedhez — de ezt lehetetlen volt kimondani. Csak dadogott:

— Ó... azt hiszem... nincs... azaz hogy...

A nevelőnő azonban már akkor meglátta a verset.

— Nini! Hiszen ezt maga írta, ugye?

János arcát elöntötte a vér, de hang nem jött ki a torkán.

— Milyen szép címe van — olvasta a lány. — Kek- szemű szőke csoda! Kihez írta ezt a verset nevelő úr?

— Ma... izé... ezt én magá... magához írtam — nyögte ki János kinnal.

— Hozzám? Nahát, ez igazán kedves, cuki dolog

Faj de örülök. Nahát, hogy maga milyen... izé...

János megértette, hogy ez a vízé azt jelenti, hogy drága, aranyos, finomlelkű, satöbbi. Hallgatott és ra- jongással nézett a kék szemébe.

A lány közelebb ült hozzá, egész közel, rámosoly- gott Jánosra és azt mondta:

— Tudja, hogy maga egész csinos fiú! Maga na- gyon tetszik nekem. Hát én hogy tetszem magának?

Jánost elárasztotta a rajongás és beszélni kezdett:

— Én a kék szemén keresztül a maga lelkét látom és csodálom. A maga lelke olyan fehér, mint a fehér- galamb, és olyan tiszta, mint a frissen hullott hópihe.

Az első pillanatban, amikor megláttam, megéreztem a lelke szépségét, nemes finomságát, az én lelkem, érez- tem, tisztán, minden földi salaktól mentesen egyesül a maga gyönyörű lelkével, és az egyesülésben felmagas- totul... Megvallom, szeretem a lelkét, ideális tiszta szerelmemmel, úgy ahogyan egy fiatal, ideális poétalé- lek szeretni tud. Az én szerelmemből hiányzik minden testiség, minden testi vágyakozás, ami a közönséges lények sajátja. Én csak a lelkét szeretem a lelkemmel, tisztán, földöntúli szent, örök szerelmemmel...

A nevelőnő pár pillanattig hallgatott. A kislány messzire elködörgött, csak most vette észre. Felugrott.

— Pardon, nemem kell. Hová az ördögbe csava- rog ez a kislány!

És már el is szaladt. Az újságot a padon hagyta.

János felvette, összehajtogatta és a zsebébe tette, az- tán elindult abba az irányban, amerre a nevelőnő sza- ladt. Ábrándosan, lassan lépegetett, a szíve csordultig tele volt érzelmekkel, boldog volt...

Ottthon kivágta a verset, ráragasztotta hófehér pa- pirlapra és ráírta: »Rajongásom fehér jelül!«. Este, vacsora után, mikor pillanatra egyedül maradtak, át- adta neki, azután felszaladt a szobájába és boldog ál- modozásba merült.

János ettől kezdve sűrűn költötté a verseket. Szébbnél szebbek voltak ezek a versek, ideális rajon- gásának fehér megnyilatkozásai. A versek egymás- után jelentek meg a helybeli lapokban és János vala- mennyit fehér lapra ragasztva, egy-egy finom mondat kíséretében hasonló módon juttatta el szerelme ideali- zált szőke tárgyához. A lány mindegyiket deris mo- sollyal jutalmazta és János lehetetlenül boldog volt.

Ez így tartott három hónapig. Ekkor azonban olyan váratlan esemény történt, amely teljesen felfor- gatta János egész lelki világát.

Az történet, hogy a nevelőnő megszökött az ura- sági kocsissal.

Előíráson új

TANKÖNYVEK

az összes iskolák és tanintézetek részére és

használt tankönyvek

kittünő állapotban, új, tartós kötésben

míg a készlet tart

féláron

Előíráson

író-, rajz- és tanszerek

jutányos áron

A középiskolai magyar tagozatok növendékeinek figyelmébe!

Tankönyvszükségletüket már most rendeljék meg, mert a könyvek későbbi beszerzése nehézségekre ütközik

VIG

könyvkereskedés

Subotica, Főter

Olcso árak Olcso árak

Divatos Izléses

Tartós Elegáns

Bressburger

DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSEGI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját ké- szítési cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárany-csalló mellett

WEITZENFELD

i DRUG SUBOTICA

INTERURBAN TELEFON 192.

Komló-, gabonás-, lisztes-
zsákok

vizmentes ponyvák

Kerti és tüzelő tömlők, mindennemű zsinegaruk olcsó beszerzési forrása.

Kérjen árajánlatot!

2 évi hitelre is!

Asztalosok, butorgyarak, fűrészte-
lepek és faanyagok figyelmébe!

BÜTTERLING leipégi faipari gépgyár,
Korábban egyik leggyorsabb és leg-
javulavára területére átvettük. Raktár-
ból azonnal szállítanak olcsó gyári áron legmodernebb,
legújabb kivitelű, legköltségtetesebb győ-
lésű gépeket és szerelvényeket. — Minden gép
szállításra megajánlunk, beépített villanymotorral
csatlakoztatva

JELLINEK JOSEF

SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 51.

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Copyright by Bácsmegyei Napló
1929

(Az ünnepi bemutató)

A kontinens pedig, amely nem veszi annyira szentirásnak a londoni sajtóbemutató kritikáit, nem nagy üzlet. Legalább is nem akkora, hogy fedezni tudná az előállítás horribilis költségeit.

A népszerűségnek és hírnek ehhez a másodvirágzásához, amely most kezdte körülvenni Margitot, kevés köze volt a tömegnek. Az újság-cikkeknél, amelyek feltűnő tipografiával és émelegős frázisokkal handabandáztak a filmről és Mary Wagnerről, fizetett kommunikációk volt, az interjúk kérdéseim és feleleteim száz méterről érzett a megrendeltség penetráns illata és a minden lapban megjelenő beharangozó riportokat soronként díjazta a filmgyár.

Mr. Kingston derekas munkát végzett. A sajtót nem lehetett jobban «megdolgozni», mint a hogy ő tette. A »Világ királynője« megjelenését az úgynevezett »nagy filmek«-nek kijáró reklám és kommuniké forradalom előzte meg. Margit szinte elérte, amikor a színházi és filmrevüik róla szóló cikkeit és intervjuit olvasta. Volt ezekben a cikkeken minden mi szem-szájnak ingere. Valamelyik lap a vele folytatott beszélgetésről közölt oldalas, illusztrált cikket. Miss Világszép gyermekkoráról »nyilatkozik« a dagályos írásműben. Margit hangosan elnevette magát, amikor többek között azt olvasta magáról, hogy ősnemes bajor családból származik és egyik őse előkelő pozíciót töltött be a kereszties hadjáratban.

Kingston fölényesen mosolygott, amikor szörnyülködve mutatta neki a »nyilatkozatot«. — Drága művésznő, ennek csak örülhet. Különben ez a reklám — és azt csak megengedi — hogy a filmművészetnek ehhez a részéhez én értek jobban.

Az ünnepélyes sajtóbemutató napjának közledeivel egyenes arányban fokozódott Margit izgalma. Ez az izgalom azonban nem a kellemes élményt megelőző zibbadó bizsergés volt. Inkább kellemetlen események bekövetkezésétől félt. A stúdió próbatételében levetítették a Világ királynője néhány jelenetét és egyszerűen — nem volt megelégedve önmagával. Inkább csak ösztönösen érezte, mintsem tudta hogy nem volt igazi és életteli, amit ebben a szerepben csinált.

Cooldivin, akinek említést tett aggodalmairól fölényesen intette le:

— Gyerekség. A film jó. Mennie kell.

És elkövetkezett a bemutató napja. London egyik legnagyobb mozgósínházának, az Olympiának tágas nézőtere zsufolásig megtelt, rendezőkkel, írókkal, újságírókkal, kritikusokkal, film- és színpadi színészekkel. A film sajtóbemutató mindig művészeti esemény számba ment az angol fővárosban. Jellege és jelentősége megfelelt a színházi főpróbának. Valódi és álbenfentesek lepték el a földszíntet és a bársonyos, tükrös tágas emeleti páholyokat, amelyeknek mélyéből itt is, ott is kivirított egy-egy szmoking kifogástalanul vakító plasztronja.

A nézőtér zibongó pletykája, mintegy varázsütésre nemult el, amikor a hármas gongütés után elsötétült a nézőtér és a vásznon feltűntek az első feliratok. Margit, Kingston, Coolden és Menjou társaságában az egyik emeleti páholyban foglalt helyet. Mélyen dekoltált estélyi ruhát viselt, vakítóan fehér vállára hatalmasan kinyílt élő rózsza bágyadt és bársonyos szirmai borultak. Szépsége különös elokvenciával pompázott ezen a napon. Az izgalom könnyű pirossággal színezte át arcboréneket elefántoson felhérségét és néhány egész testében fázva borzongott össze.

Pergett a film.

Az első jelenetek után némaság. Azután, a hogy egyre jobban elskélyesedett a mese sóványa patakja, a nézőtérben is előbb suttogóra fogotán azután mindig hangosabban megindult a beszélgetés.

Menjou biztatón sugta az egész testében remegő Margit fülebe:

— Nyugalom! A képek egész jól hatnak.

A hangjából azonban hiányzott a meggyőződés.

A szünetben azért dübörögve harsant fel a

taps. Margitnak fel kellett szaladnia a színpadra és a sajtóbemutatók hagyományai értelmében élő valóságában is meg kellett mutatnia magát a közönségnek.

Idegesen, bizonytalanul hajolt meg néhányszor a vásznon előtt. Itt-ott néhány »bravo« is felhangzott, azután aggasztóan gyorsan elült a taps és a publikum hangosan vitatkozva vonult ki az előcsarnokba, a dohányzóba és a büffébe.

Ez volt az az idő, amikor kialakult a bemutató közönségének véleménye az új filmről. Margit a társalgó egyik pamlagjáról figyelte a vitatkozó és beszélgető csoportokat. Még mindig nem tudott jól angolul és inkább az arcokból próbált kövekeztetni a sikerre, vagy balsikerre. Az arcok pedig nem sok jót mondtak. Igaz, hogy Parker a legnagyobb angol filmrevü rettegett kritikusa bemutatta magát neki és rossz franciassággal gratulált, de hát jelenthet ez valamit? és jelentenek valamit a többiek. A gratulálók, a szerencsekívánók és hódolók, akik csakhamar ellettek a társalgónak azt a szöveget, amelyben Margit meghuzódott. A bókokban és dícséreteken kevés volt a meggyőződés és sok a konvencionális udvariasság.

Janette Daylort figyelte szorongva, aki kissé távolabb állt, nagy csoport közepén. Janette Daylornak láthatólag nagyon jó kedve volt és ez a jókedv megmagyarázhatatlan szorongással töltötte el Margitot.

A színésznő nagy hévvel nevetve magyarázott valamit társaságának, amely időnkint harsány kacagással honorálta az előadást. Janette Daylor pózokba vágta magát és láthatólag eljátszott valamit hallgatóságának. Széles gesztusokkal karrikírozta.

— Engem utánoz — gondolta néma dühvel Margit.

Magasra gyült benne a keserűség. Most oda tudna rohanni Janette Daylorhoz, neki tudna akaszkodni a szemének és habozás nélkül le tudná tépni róla a Strasszoktól csillogó estélyi ruhát.

Csöngettek. A közönség nehézkesen, lassan vonult be a nézőtérre.

— Most jó lenne hazamenni — jutott eszébe Margitnak. Menekülni szeretett volna minden áron. De nem lehetett. Coolden csatlakozott hozzá és hosszú magyarázatba kezdett. A rendező nyugodtnak és bizakodónak látszott és ez Margitot is megnyugtatta kissé.

(Folyt. köv.)

BÁCSMÉGYEI
NAPLÓ

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizelő részestül az ő szesz könyvkedvezményben

Ujburgonya
teljesen érett raktárképes
"JULIUS GYÖNGYE"
étkezésére legkifináltabb önmestorsági liszt. Kapható vagonkéntben meggyezés szerint. Műszaszámra vasúton utánvétel 130 dinárért száll, brutto netto ért. ab Cervenka állomás
DIENER NÁNDOR gardsága
Czervend 10301

NYILT-TÉR

Nemačka Keramika
(Deutsche Keramik)

Kosmajska 7 Beograd Telefon 31-82

Melissenl Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Melissenl és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

Subotička gradska javna bolnica.

Broj 1545/1929.

Oglas

Uprava ovdasnje gradske javne bolnice namera-
va održati ofertalnu licitaciju dne 10. oktobra 1929. god.
pre podne u 11 sati u kancelariji gradske javne bol-
nice radi osiguranja isporuke:

mesa,
hleba,
mleka

za bolnicu počam od 1. januara 1930. god. do 31. de-
cembra 1930. god.

Stoga se pozivaju zainteresovani da izvole dati
svoje ponude starateljstvu ovdasnje gradske javne
bolnice do 10. oktobra 1929. god. pre podne do 10 ča-
sova gde se i uslovi za isporuku mogu videti.

Subotica, 25. septembra 1929 god.

11247

Uprava Gradske Javne Bolnice.

A „Merkur“ pénztári tagok tudomására

Dr. Fekete főorvos távollétében szeptember
27-től október 8-ig dr. Brummer László belgyó-
gyász-szakorvos ur helyettesíti; rendel a Lebach-
palotában (Aleksandrova ulica 1.) d. e. 9-től 11-ig
és d. u. 3-tól 5-ig.

Opštinsko Poglavarstvo u Bačkoj Topoli.

Broj 8542—1929.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo u Bačkoj Topoli održaće
3. oktobra 1929. god. u 10 časova u većnici opštine
Bačke Topole licitaciju za nabavku zimске odeće za
redare i poslužitelje i to:

a) Za redare:

14 kom. zimskih bluza (koporana);
14 » » pantafona;
14 » » kapa;
5 » » šinjela;
14 » » šubara od crne jagjetine.
14 pari » cipela.

b) Za poslužitelje:

9 kom. zimskih pantafona;
9 » » prsluka;
9 » » kapa; i
9 pari cipela.

Licitanti imaju svoje ponude u zatvoreniim kover-
tima sa 100 dinara taksene marke predati opštinskom
poglavarstvu u Bačkoj Topoli najdalje do 9 časova
3. oktobra 1929. god.

U Bačkoj Topoli, 23. septembra 1929. god.

Nečitljiv potpis
beležnik.

11179

B. Jerković
knez.

Amerikában és Európában
is elismerten a legkiválóbb a

STANDARD-ELECTRIC

(JUNSRAM) „CONUS“ HANGSZÓRÓJA

Gyári fölerakat

„VOLTA“ R.-T. VEL.-BESKEREK

10516

Gulyás Antal Trunbičeva ul. 7. sz. alatti (Connenpalota) tejszarnokát október 1-én átveszem, esetleges hitelezői 8 nap alatt jelentsék be követeléseiket, későbbi jelentkezést figyelembe nem veszek.

Kiss Sándor

11157

VII., Kragujevačka ulica 14.

Felhívás!

Felkérjük a Sombori Iparbank betéteseit, hogy folyó hó 28-ikán (szombaton) este 8 órakor a Fischer-féle vendéglőben megtartandó összejövetelen szíveskedjenek megjelenni.

Lampert
Veszeloyszki
Holpert

11207

**Hódmezővásárhelyen
Szeged mellett**

a volt Schillinger-féle, 50 éve fennálló, kitűnő menettel

**vaskereskedés
áru nélkül, modorra por állal, berendezéssel, lakással
több évre kiadó**

Az üzlet fűtő- és potyvaskereskedés is kibővíthető, mert egyedül uralja az egész piacot.

**A ház, mely vaskereskedőnek
a kalmi vétel, sürgősen eladó**

Bővebb felvilágosítással szolgál a háztulajdonos:
Szántó József, orvostanhallgató
Hódmezővásárhely 11200

**Naptárárusítók
figyelmébe!**

Már most rendelje meg az

1930-as

naptárszükségletét, mert csak így biztosíthatja, hogy idejében meg is kapja a kalendáriumokat.

Az 1930-ik évi

"MINERVA"**NAPTÁRAK**

szétküldése október elején megkezdődik. A szétküldés a rendelés beérkezésének sorrendjében történik. A

Minerva Naptárakat

a közönség megismerte, megszerette s keresi, úgy hogy azok árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

Az 1930-as esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Vajdasági Magyar Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szíve Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Vidám Naptár
7. Kis Naptár

Minden naptár más-más szövegű s más-más regény van mindegyikhez mellékelve.

Aki naptárakat akar árusítani, kérjen tőlünk ajánlatot.

**Minerva-nyomda
Szubotica**

BEUREGARD PENZIONATUS
FIATAL LEÁNYOK RÉSZÉRE
CORSEAUX — Vevey mellett — Suisse
Gyönyörű, egészséges fekvés. Nyelvek. Zene. Sport. Prospektus.

KINTORNA

— Meg kell mondanom, hogy ezt az öltözetet nagyon illetlennek tartom.

— De miért nagyanya? Hiszen itt mindenki fürdőruhában jár.

— Nem is erről van szó. De illetlennek tartom, hogy harisnya nélkül tenniszezel.

*

Az óceánjáró már három napja nyílt tengeren szalad. Az inspekciós tiszt vizsgálat közben az egyik mentőcsónakban talál egy férfit. Rögtön igazoltatta abban a biztos tudatban, hogy potyautast fogott. Az idegen a legnagyobb meglepetésére szabályszerű utlevelet és elsőosztályú hajójegyet mutatott fel.

— Nem értem a dolgot, — mondotta a tiszt. — Hiszen önnek rendben vannak az iratai, miért bujik el már három napja ebben a mentőcsónakban?

A furcsa utas mosolyogva felelte:

— Hagyjon nekem békét kapitány ur! Én fogadtam tízezer dollárba, hogy egy csónakban átszelem az Atlanti óceánt...

*

Két házaspár autózni ment, kiki a maga autóján. Egy éles kanyarodónál baleset érte az egyik kocsit, defektet kapott, mire a másik beleszaladt. Az autók összetörték és az utasok is megsérültek egy kicsit. Az inciden s után egy héttel találkozik a két autós. Miután mind a ketten biztosítva voltak baleset ellen és a kocsik is biztosítva voltak, az egyiknek ez volt az első kérdése:

— Mennyit vágta ki a biztosítóintézet?

— 24.000 dinárt. És te?

— Ötvenezret!

— Hogyan lehetséges az? Hiszen neked is ugyanolyan típusu kocsid van, mint nekem.

— Tudod kérlek, az úgy történt, hogy amikor a kocsit felborult, nekem még volt annyi lélekienlétem, hogy a feleségem képébe rugjak és így ő is megkapta a balesetbiztosítást...

*

— Ne mondja. Ez az ur egymillió dollárt keresett légyapírral? És milyen ember?

— Áldott jó ember. A légynek sem vét.

*

Csavargó I.: Azt hiszem te is elmennél a munka temetésére.

Csavargó II.: Nem, én még arra is lusta lennék...

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZALLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

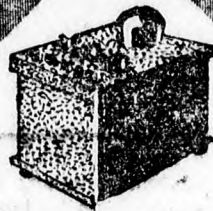
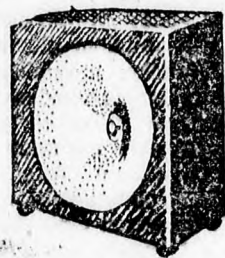
Mérsékelt polgári áruk.

A Bácsmegeyi Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

ORION

normalizált rádiocsövek
minden fokban a legkiválóbbak!

HANGSZÓRÓK

minden kivitelben

Anódpótlók

minden hálózati feszültségre

TÖLTŐKÉSZÜLÉKEK

Alacsony frekvencia

Transzformátor

Egyenirányítók

és egyéj

ORION

rádiocikkek

Képviselőt:

Zwirschitz Károly

Sombor, Pariška ul. 10

Coupond, kondenzátoros, 100—150 lóerős, stabil

gőzgép

kazánnal együtt megvételre kerestetik.

Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit Gőzgép jelige alatt 11229

Intelligens hölgyek

és urak jól bevezetett cikkek, ugyanint fontos újdonságaink elárulásához minden közönségen kerestünk. Magas kereseti lehetőség! Jelentések: 'AURORA' Novisád, Zseljei utca 38. 1.6.9

LIBA-

kocsonya

Libamáj 10309

Libatöportő

és libazsir

naponta kapható

Supr. Krausz Sándor cégnél, (Kakasskolónál)

PALICSON

és környékén hirdetések

a Bácsme gyei Napló részére felvez

Gulassa László Horgoši put 90

Simon és Bodnár

gépjavitóműhely, vas- és részütő

Subotica, VI. kör Tolstojeva ulica 27. szám (Kenyérgyár melletti utca)

Elvállalunk mindenféle mezőgazdasági gépjavitást és alkatrészek ujitását

vasból vagy bármely ötvözetből

Külön osztályunkon: autók, traktorok, gázmotorok, valamint az összes fűszegpek javítását speciális szerszámgepeinken szakemberrel garancia mellett végeztük

vas- és rézöntvényekben

A beküldött rajzok vagy minták után bármilyen gépalkatrészt a legolcsóbb áron készítenek

Tel. 143 5890

Stara Moravicán

a Bácsme gyei Napló részére hirdetések felvez

Lovas Mihály bizományos

I-a oltott mész

hecsini portland cement

kovácsszén és mindenféle

építési anyag olcsón beszerezhető

Illgen Károly-nál

I. kör., Sokoška ul. 17. Telefon 660. 154

AZ ÜZLET

részletesen tájékoztat a magyar üzleti világ eseményeiről.

Ingyenes

mutatványszámot

küld a kiadóhivatal

Budapest, VI., Andrássy-ut 29

KORONA BÓNOKAT

minden mennyiségben

vásárol a legmagasabb árban

Rádió Reklám, Subotica Pašičeva 7.

Hotel Schweizerei

Rogaška Slatina. — Új, modernül berendezett szálloda a fürdő központjába, szép, napos szobák, diétekus étterem, kávéház. — Felvilágosítással készséggel szolgál Fr. Ozom, tulajdonos 5618

Tűzifa

Bükk, gyertyán és tölgy felvágva és házhoz szállítva

100 kg.-ként 38.— dinár

Köszönés a többi tűzifa termék a legolcsóbb napi áron; valamint nagy árkedvezmény.

J. E T V E Š atelep

Sava Tekelia (Halasi) ut 23.

ISKOLAKÖNYVEK

magyar és német nyelvű iskolák részére, engedélyezve a Ministarsivo Prosvete által. Árjegyzéket ingyen küld a kiadó.

Lipsitz & Lampel Subotica 7.54

ÚJ CITROM

állandóan olcsón kapható

Mlinacsek

cégnél, Zrinjski trg 14. Szubotica 11204

Bajmokon

a Bácsme gyei Napló részére

hirdetések

Gyetzay József

bizományos vesz fel

LIBA

Libahus

Aprólék

Libazsir

Libaháj

Libamáj

és töportő

kapható

Kőrösi Géza cégnél

Telefon 5—13

SOMBORBAN

a Bácsme gyei Napló részére

hirdetések

Dr. Szántó Miklós

Kralja Petra ulica (Bajai ut) 45. vesz fel

Telefonszám 341

Farkas Andrásné

kárpitos üzemet átvettém

— az saját nevem alatt vezetem. Szolid és pontos kiszámlálást, előrendű munkát garantálok.

Konrad Mihály kárpitos

Subotica, Zmaj Jovina trg 5

A nagy eső folytán a szeptember 21.-re hirdetett **próbaszántás**

Lanz-Bulldog-traktorral

Kadvány Gergely és Károly uraknál Senta-Gunarason elmaradt és azt

minden körülmények között folyó hó **28.-án** délelőtt

tartjuk meg.

Kérjük az érdeklődő t. gazdaközönség megjelenését.

Agrikultura, Sombor

HEINRICH LANZ MANNHEIM

jugoszláviai vezérképviselte.

Főképviselet Eszabácska részére:

„Pallas“, Szubotica

Hegyi Fülöp

női konfekció-

és szőrmenagyáruháza Suboticán

ezton értesíti a tisztelt hölgyközönséget, hogy az

ősi és téli divatújdonságok

megérkeztek és azok árusítása megkezdődött.

Raktáram feloleli a legkülönbözőbb minőségek és fazonok hatalmas tömegét a legegyszerűbb köpenytől

a legfinomabb eredeti párisi és bécsi modellig.

Fővárosi nivón álló

szőrmeosztályomban

piazar választék van eredeti bécsi és saját készítésű

mindennemű szőrmebundákból!

Különlegességek finom kikészítésű bárányszőrökben!

Kötött áruim

minőség és izlés tekintetében vezetnek:

Külön mértékosztályomban

női köpenyeket eredeti párisi és bécsi modellek után

felelősség mellett készítek:

Hitelképes egyéneknek részletfizetési kedvezmény!

RÉGI SÍSTEM

BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK
a legjobbak

Mintát és árajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU ÉS
SZÖVŐTT-FAREDÖNYGYÁR
VEL. BECKEREK

PATENT-BENCZE

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
A szezon kimagasló eseménye

NINA PETROUNA SZERELME

Tragédia. Egy orosz főúri maitress élete filmje
Nina . . . BRIGITTA HELM
Az ezredes . . . Warwick Ward
A kadett . . . Franz Lederer
Kibővített zenekarral!
Előadások: 4, 6 és 1/2 9 órákor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapra és ünnepnapokra csökkentve. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásig joglós levelet továbbítani. Kérleképpen a hirdetésre küldendő összeg megjelölésével.

Creme Leodor

négy fontos esetben alkalmazható:

Napégésnél a Leodor crème csodásan hűsít és megakadályozza a bőr fájdalmas gyulladását.
Rovarok csipésénél a Leodor eréme vastagon felkenve megakadályozza a fájdalmas dagasztást és viszketést.
A puder alatt a Leodor crème decens virágillatával kitűnő szolgálatot teljesít.
A kéz vörösségét és a bőrnek nem szép színet megszünteti a hófehér Leodor crème és úgy a kéz, mint az arc bőrének azt a hamvas színt adja, melyet az előkelő hölgnél megkövetelünk.
Tubusa Din. 14.50 és Din. 9.—, a hozzávaló Leodor szappan darabja Din. 8.—. Kapható minden Chlorodont árusító helyen. — Ezen hirdetés mint nyomtatvány (nyílt borítékban) beküldés ellenében egy többszöri használatra elegendő próba-tubussal ingyen szolgál: Leo-Werke A.-G., Jugoszlávia vezérképviselete: Tvrnice Zlatorog, Maribor. 11.

VÁROSI MOZI

Csütörtök vasárnap
Ana May Wong
legnagyobb filmje
Picadilly

Rendezte
DUPONT
a Moulin Rouge rendezője
Előadások kezdete
4, 6 és este fél 9 órákor

Ha olcsón akarja borát, borálját, cefrjét, törkölyét pálinkára kifizetni, úgy forduljon bizalommal
Frank Pál pálinkafőzde telepéhez
II. kör, Oslobodjenja ul. (volt Sentai ut) 34. sz. alá, ahol azt 7-10-es várn mellett főszheti ki.
Ugyanott használt boroshordók, 100-800 literesek, összesen 200 hektóliter, eladó

HÁZASSÁG

Férjhezmenőknek, nőszülőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

FOGLALKOZÁS

Román nyelvtanárt vagy tanárnőt keresek. Telefon 12 11145

Cukrászsegédet, aki nemrég szabadult és kisasszonyt keres Szegyakov Velika Kikinda. 11216

Utazót, aki Szerémségben, Bácskában, Bánáiban be van vezetve, keresek »Rekord« cukorkagyáram készítésére. Balázs Miksa, Veliki Beckerek. 11220

Gazdaasszonyi állást keres középkorú nő, perfect szakcsónő, minden házi munkában jártas, magyar és német nyelvtudással. Szíves megkereséseket Fr. Banfi, Dolnja Lendava 2 címre kér. 11222

Házmester lehetőleg közműves felvételtik Nikola, Kujundžić ul. 6. 11254

Kifutót, jobb házból fiút vagy leányt felvesz Kölcsonkönyvtár, Halpiac. 11214

Érettségizett hölgyet keresek gyógytáramba gyakoronoknak, Basch gyógyyszerész, Čantavir. 11212

13-15 éves fiu gyakornoknak fizetéssel felvétetik. Palóc Mavro faüzletében. 11248

Ménikűrös leány, ki az onduláshoz is ért, állást keres. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 11224

Gyógyyszerész-asszisztent keres nagyobb praktisszal és nyelvismeretekkel. — Ivačković M. gyógyyszerész, Velika Kikinda. 10737

Répaszedésre szakmáymunkásokat keresek. Irásbeli ajánlatokat Benčević Mihály, Žednik címre kérek. 11030

Fényképész, jó és gyors retusor, október 15-re állandó állást kaphat. Cim a kiadóban. 11108

Vaskereskedőségét, aki katonai kötelezettségének eleget tett, szerb, magyar és német nyelvtudással, állást keres engros- vagy detailüzletbe október 1-i belépésre. Megkereséseket »Vasas« jelögre kérem a »Die Woche« szerkesztőségébe Odžaci. 11169

Gyógyyszerész-asszisztent, esetleg női állandó kondícióra akceptáltak. — Király gyógyosztár, Szécsány.

Jömegejelentést, csinos kiszolgálóleányt keres azonnali belépésre Kovács cukrászda és büfé, Kula.

Szerb, német levelezőt (nőt) keresünk mielőbbi belépésre. Ajánlatok Sever d. d. motorgyár, Daničićev put küldendők. 11186

Malomasztalos, ügyes esővezető, munkát kaphat a Felsőbácskai Egyesült Gözmalom r.-t.-nál. 11187

Intelligentes Kinderfräulein wird zu zwei Mädchen von 1-7 Jahre gesucht. Mithilfe im Haushalte erforderlich. Adresse in der Administration. 11195

VÉTEL-ELADÁS

Házhelyek, kisebb-nagyobb házak a kertvárosban eladó. Ugyanott lakások kiadó. Palicson a legjobb helyen villa igen olcsón eladó. Bővebbet Ruttkaynál, Lelencház mögött. 11251

Aprármentes birtok Baranyában, 120 kat. hold, tannyával, esetleg felszereléssel eladó. Közvetítiket magas jutallékkal díjazok. Cim a kiadóhivatalban. 11232

Szélőprés, borpumpa gumicsővel és hordók eladó. Cim a kiadóban. 11230

Eladó egy 20 hl-es kád és több boros hordó. VII., Usperedna 4. 11243

Korosmai berendezés, teljes, eladó, továbbá egy 12 csöves Zephir-kályha. Érdeklődni a »Mira« kávéházban. 11238

Csak rövid ideig
295 dinárért: 14 karátos fémjelzett arany karóra,
10 rubia,
69 dinárért: eredeti svájci nikkell zsebóra
Mindkettő évélj pontosan járó szerkezettel. Postai utánvétért 12 dinár
GOLDBERG ékszerésznél, Novisad Kr. Petra 23
8373

50 h. használt jókarban levő
boroshordó
(500-700 l)
eladó
Cim: Vidáković Benovendégli, V. Gajeva ul. 16

Bognárok részére eladó kevéssé használt kerékgyártógép félárban. Subotica, Scotus Viator ulica 51. fűszerkereskedés. 11224

Járgalmu nagy kovács- és bognárnőhely, mely más üzletnek is megfelel. eladó. Fajfar Ferenc, Mali Idjós. 11108

Bor eladás. Fajborok 6 és ideál termés, garantált fajliszta supljáci (Királyhalmi vidék) eladó. Jesenović, Paje Kujundžića ul. 84. 11150

Kis családi ház eladó. Érdeklődni lehet Frankopanska ul. 18. Fodrász-szalón. 11053

Lakás
Vasúttal szembeni Lichtnecéért palotában nagyon szép kisebb lakás azonnalra kiadó. Érdeklődni lehet Dr. Vécsei Samu ügyvédnél, Aleksandrova ulica. 412

Eladó 40-45 HP szivógyáz-motorhoz komplett generátor gyári karburátor-esővekekkel, fatűzeléshez és kompresszor-pumpa tartállyal együtt. Knáb motormalom, Mokrin. 11237

Nemes, fajtiszta gyümölcsfákat, díszcserjéket, bokor és futórósákat őszi szállításra ajánl a Vajdaság legregibb kertészete. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz fele kertészet, Stara Kanjiža 9980

Egy lánc és 3 kapa földszoba-konyhas lakással Ludason eladó. Ugyanott 6 lánc föld eladó. Értekezni Ludason, 19. sz. alatt Répás Györgynél. 11105

Gyógyosztár Felsőbácskában házall együtt vagy ház nélkül eladó. Cim a kiadóban. 9435

Zephir-, Rekord- fa- és szentüzelésű kályhák, Eltávolítványok zománcozott, nikkelezett és fekete kivitelben kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10444

Mintát és árajánlatot díjtalanul küldünk. Spilka János faredny szövőde, Bačka Palanka. 10731

20%-os koronabónókat veszünk. Pučka štetiona i zalozni zavod d. d. Osijek, Desatičina ulica 27. 10539

Villaház Palicson, két lánc földdel, gyümölcsfákkal, épületekkel, azonnal kiadó, vagy eladó. Földes ruhauzlet. 10976

Modern családi ház, 3 szobás, adómentes, a posta közelében, beköltözhető azonnal, eladó. Földes ruhauzlet. 10976

Bort kicsinyben (legkevesebb tíz liter) házhoz szállít literenkint 8.50 dinárért Vojnić-Zelcé Péter szőlőbirtokos. Megrendelhető minden hétfőn és pénteken d. e. 8-10 között a Jugoszláv Bankban, más napokon ugyanott Pfeifer Ottó urnál. Vendégülösöknek előnyárak. 11096

108 kat. hold elsőrendű szántóföld egy tagban vagy parcellázva, Topola és Moravica közötti köves út mentén, eladó. Értesítést ad Szuboticán dr. Strelitzky Dénes ügyvéd, vagy a helyszínen, Zsuzsa majorban, Fernbach-szállás. 11104

Konyhaszekrény eladó. — Cim Gajeva ulica 63. 11165

Pálinkafőzde, kocaira szorolva, eladó. Kazi Nityás, Kraljev Brez.

KOLONFELE

Nagyasszony emeleti lakás közel a törvényesekhez, tulajdonosan kiadó. Érdeklődni Sienkiovičeva ul. 14 11215

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afumapasztillák legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Postai szétküldés: Blum gyógyosztár, Subotica, főpostával szemben. — Kapható gyógyosztárakban, drogériákban. 11070

Egyasszony lakás, butorogva azonnalra kiadó. VII., Hadžićeva ulica 4 11233

Jól bevezetett női fodrászüzlet a Vajdaság legnagyobb városában bérbeadó vagy eladó. Cim a kiadóban. 11244

Kétszoba, előszoba, konyhas lakás, mellékhelyiségekkel kiadó. Zrinjski trg 19. 11210

Városháza ajatt a 8. számú üzlethelyiség kiadó. Érdeklődni lehet Meandrić Milán borbelynál, Zenede-épület. 11253

»Palma« cipők kiválóságát minden vevőm dicséri. »Palma« cipőáruház Huspica, volt Mácskovic-ház. Gyermek iskolai cipők nagy választékban. 10706

»Neo-Derma« kivonat biztos szer viszketéssel járó bőrgyulladások és bőrbajok ellen. 10 dinár előzetes befűldés mellett prospektust küld Nada laboratórium, Subotica

November 1-re 2 szobás fürdőszobás lakást — esetleg konyha nélkül is — keres gyermektelen házaspár. Cim a kiadóban. 10749

November elsejére Szuboticán csendes, szép helyen kiadó 2 szoba, előszoba, 2 konyha és egyéb helyiségekkel álló egészséges, napfényes lakás. Cim: Paraceticeva 15. a villanyteleppel szemközti ucca.

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Radió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhauzletében, Gyümölcs-piac, Novisadon, Szomborban, Szentán, Veliki Beckerekben ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók

